

SLOVENE

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Dla. 120.—
za pol leta " " 60.—
za četrt leta " " 30.—
za mesec " " 10.—
za inozemstvo
opisano Dn. 215.—
mesечно " 18.—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji . . . Dn. 15.—
v inozemstvu . . . " 35.—
Posamna štev. 75 par.

Cene inseratov:
Enostolpna petinast vrsta mal
oglasni po K 4.— in K 6.—
veliki oglasni nad 45 mm vi-
šine po K 8.—, poslana itd.
po K 12.—
Pri večjem naročilu popust.
Izbaja vsak dan izvešiti
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SHS.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Recepti se ne vračajo; neuravnotežena pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
ljubljanske št. 650 na naročniku in št. 349 za oglase.
zagreb 39.011, sarajev 7583, praška in dunaj 24.797

Reka.

Državica Reka je s pravnega, kakor tudi s sociološkega stališča težko razumljiv pojav: kdo je ustvaril to državo? Morda prebivalstvo samo? — Na katerem načelu počiva nje ustanovitev, morda na narodnostnem državnem načelu? — Do sedaj vsaj nismo poznali reske narodnosti!

V antropološkem oziru je prebivalstvo Reke del dinarske rase, ki je diametralno nasprotna rasi, ki živi južno Rima. V narodnostnem jezikovnem oziru pa po službeni statistiki ni na Reki več kot 45 odstotkov Italijanov.

Morda pa so velesile po ameriškem zgledu odmerile »teritorij«, da se konstituira v državo; pri tem celo ne bi bilo potrebno kolonistov. Vprašanje je samo, na čem svetlo so velesile odmerile ta teritorij?

Kaj nam pove pravna zgodovina Reke? — Od dobe rimske vlade, ko je spadala reški teritorij k Iliriku, pa do današnjih časov je morda spadala Reka cela štiri leta leta pod Benetke, kakor navaja Šišić, od l. 1508 do l. 1512. Beneški lev ni tedaj zapustil na Reki svojih sledov. — L. 1776. pa je Marija Terezija »vrnila« Reko kraljevini Hrvatski. Kam je spadala Reka prej?

Po dobi vlade Rimljanov, Gotov, Bizantinov in Frankov je postalo reško ozemlje pod hrvatskimi vojvodi nezavisno; tekom 10. in najbrž tudi še tekom 11. stoletja je tvorilo to ozemlje sestaven del dalmatinsko-hrvatske narodne države, saj je spadalo takrat k Hrvatski vse ozemlje do Raše, a tudi, kakor trdijo hrvatski zgodovinarji, Črnomelj, Metlika in Vinica.

Po prestanku neodvisne hrvatske države l. 1102. pa je reško ozemlje, ki ga nato srečamo v lasti devinskih knezov, prišlo pod Korotanijo, ni celo izključeno, da se je to zgodilo nekako istočasno z Belo krajino.

Za devinskimi knezi so podedovali Reko grofi Valsa, po njih pa Habsburžani l. 1467, kot meni Šišić, dočim trdi n. pr. Luschin, da jo je Friderik III. kupil l. 1471. od grofov Wallsee. Valvazor pa pozna sicer tudi listine o prvi trditvi, vendar meni, da je prišla Reka h Kranjski l. 1374. obenem s »Slovensko Krajino« in notranjo Istro, na katere meji leži, na podlagi dedne pogodbe Habsburžanov z goriškimi grofi, ki so jo bili dobili od grofov Valsa. Od tedaj je nosila Reka tudi vsa bremena Kranjske. Da je spadala Reka h Kranjski, kar zanika Šišić, je razvidno iz dokumentov, ki jih v dokaz tega navaja Valvazor, kot je n. pr. kreditiv reškemu poslancu z dne 23. 8. 1521 za kranjski deželni zbor in patent kranjskega deželnega glavarja iz l. 1541 kranjskim mestom, iz katerega je razvidno, da so zastopniki Reke prihajali na kranjski deželni zbor in imeli svoje mesto med drugimi kranjskimi mesti. Ker pa je imela Kranjska z Reko same sitnosti, zlasti ji ni hotela Reka prispevati davkov in kontribucije, se je Kranjska dežela Reke sama otresla. Vendar je imela Kranjska, ki je prošnjo Rečanov, da se jih smatra za pripadnike Kranjske, sicer odbila, še v Valvazorjevih časih na Reki svoje mitničarje in carinike.

Zopet pod Ljubljano je spadala Reka v dobi Napoleonovih Ilirskih pokrajin ter je ostala v avstrijski kraljevini Iliriji do l. 1822. Naša zveza z zgodovino Reke je tedaj tesnejša, kot bi menili prvi bip.

Neposredno k Hrvatski je spadala Reka, kot omenjeno, v 10. in 11. stoletju, dalje od l. 1776 do l. 1779; tega leta je želela hrvatska vlada sama, da se smatra Reka za »oddeljeno, svete krone kraljevine Ogrske telov«. Pozneje je bila Reka zopet sestaven in neposredno Hrvatski pripadajoč del od l. 1848., ko je ban Jelčić pregnal Mažare z Reke, pa do leta 1867.

Mažarom, ali sveti kroni Ogrske je pripadala tedaj Reka tekom svetovne zgodovine primeroma le prav kratek čas.

Avstrija se je zavedla pomena morja še-le pod Karlom VI., ki je dal Trstu in Reki pravice prostih luk, zgradil v Kraljevi z velikimi stroški pristanišče za naj-

večje brodove, in dal napraviti »karolinško cesto« iz Karlovca do Bakra in Reke. Še-le Napoleon pa je pokazal na veliki pomen teh primorskih dežel, ko je ustvaril Ilirske pokrajine.

V povdaru obmorskega značaja našega državnega ozemlja tiči pomen »ilirske formule«, česar g. vseučilišni profesor dr. L. Hauptmann v predzadnji številki »Njive« ne vpošleva; kajti početek jugoslovanskih držav je iskati ob morju; cvetoče dalmatinsko-hrvatske s prestolico Biogradom v Dalmaciji, zetske, bolgarske v Dobrudži. Sugestivni pomen »Velikega Ilirika« pa se je ohranil skozi stoletja.

Akoprav moramo z zemljepisnega

stališča prištevati celo od morja najbolj oddaljeno Subotico h krajem, ki so še v bližini morskega obrežja, vendar je treba priznati, da zemljepisna lega sama ne zadostuje; z morjem je zvezan tudi trud in delo, za morje je treba trgovine in industrije, ki si odprete svetovno cesto, po kateri se ne izvažajo samo sirovine, ampak predvsem industrijski proizvodi, a z morjem je največkrat zvezana tudi svoboda in kultura. — Obratna lestvica nasprotnega programa pa je: manj morja, manj industrije, manj delavstva in radi tega tudi manj delavske politike.

Tudi politični program »seljačke republike« je kontinentalističen.

Avstrijski problem.

Dunaj, 31. avgusta. (Izv.) Danes se je vršila seja zunanje-političnega odseka. — Zvezni predsednik dr. Seipel je poročal o rezultatih svojega potovanja, na kar se je prešlo na razpravo o težkem položaju. Vse stranke soglašajo, da je treba čimprej doseči pomoč in to zelo izdatno pomoč iz inozemstva. Važnejši sklepi se niso storili.

Berlin, 31. avgusta. (Izv.) Avstrijski poslanik v Berlinu dr. Riedl je poslal dunajski vladi odgovor nemške vlade. V odgovoru je povedano, da je nemška vlada vedno pripravljena stopiti z dunajsko vlado v pogajanja glede podpore in ureditve nekaterih gospodarskih vprašanj. Avstrijska vlada naj v najkrajšem času formulira svoje predloge in naj jih pošlje v Berlin.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) »Tribuna« objavlja porazgovor svojega sodruka z glavnim tajnikom industrijske zveze, Olivettijem, ki je izjavil, da ima žalostni položaj Avstrije svoj izvor v tem, da so ji nasledstvene države naprtili največji del državnih dolgov. Prisvojile so si tudi vse vire za sirovine in šikanirajo Avstrijo pri trgovinskem prometu na vse mogoče načine. Razen tega je Avstrija prevzela večino uradnikov bivše monarhije. »Epoha« smatra, da so skrbi italijanske industrije neutemeljene in zahteva, naj se uporabi vsa sredstva, da se reši Avstrija, od dovoljenja kredita do carinske unije in celo do politične zveze, da se tako prepreči povrnitev stare Avstrije ob jadranski obali. Tudi »Idea Nazionale« naglašajo, da se mora najti rešitev avstrijskega problema v Rimu. Italija ne more dopustiti, da se Avstrija popolnoma uniči.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) Avstrijski oddelni načelnik dr. Schüller bo danes razpravljal z glavnim tajnikom zakladnega ministrstva grofom Rossinijem o podrobnostih izplačila posojila v znesku sedemdesetih milijonov. Upa doseči, da se bo polovica kredita takoj izplačala. Jutri bo dr. Schüller nadaljeval pogajanja o trgovinskem dogovoru ki so se morala prekiniti

meseca julija zaradi italijanske ministrske krize.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) Kakor poročajo »Tribuna«, je zakladni minister Paratore razlagal na seji ministrskega sveta potrebo sodelovanja Italije na obnovi Avstrije. Povdarjal pa je, da je potrebno natančneje proučevanje avstrijskih financ. V razgovoru s sodrukom »Tribune« je oddelni načelnik dr. Schüller ugotovil, da se nanašajo njegova pogajanja v Rimu na način izplačevanja posojila sedemdesetih milijonov, nadalje na vprašanja zasebne lastnine in sklepe portoroške konference.

Rim, 31. avgusta. (Izv.) Pod predsedstvom Fabrizia Massima se je ustanovil mednarodni pomožni odbor za Avstrijo.

Belgrad, 31. avg. (Izv.) Glasom poslednjih vesti, ki so semkaj dospelo, je propad Italijanski zamisel o carinski in denarni uniji z Avstrijo. Mala ententa je zavzela zelo energično stališče proti izigravanju svojih interesov in ustvarjanju novega položaja v srednji Evropi, ne da bi se vpoštevila st. germainška pogodba.

Belgrad, 31. avgusta. (Izv.) Uradno se poroča: Tukajšnji italijanski opravnik je posetil zastopnika odsotnega ministra za zunanje stvari in mu je v imenu italijanske vlade izjavil sledeče glede italijanske politike napram Avstriji: Italijanska politika napram Avstriji se vodi v duhu strogega izvajanja st. germainške mirovne pogodbe, ki se je hoče Italija strogo držati, kar bo zahtevala tudi od drugih držav. V zmislu te svoje politike bo Italija gledala, da se status quo ne izpremeni in se bo uprla vsakemu poskusu izpremeniti ga. Zaradi tega se bo vzdržala vsake odločitve glede rekonstrukcije Avstrije, preden se ne doseže sporazum med Italijo in zavezniki in interesiranimi sosednimi državami. Pogajanja, ki so se vodila v Veroni, so imela zgolj gospodarski značaj.

Ženeva, 31. avgusta. (Izv.) Avstrijsko vprašanje tvori glavno točko na zasedanju Društva narodov, ki se je začelo danes v Ženevi.

Sporazum češkoslovaške, Jugoslavije in Poljske.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) Češkoslovaški ministrski predsednik dr. Beneš in jugoslovanski ministrski predsednik Pašić sta danes dopoldne podpisala češkoslovaško-jugoslovansko zvezno pogodbo.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) Kakor poročajo »Lidove Listy«, se je sporni slučaj med Češkoslovaško in Poljsko izročil jugoslovanski vladi, s posredovanjem katere naj se doseže miren sporazum.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) »Prager Abendzeitung« poroča iz Marianskih Lazni: Tu so se pričela jugoslovansko-poljska pogajanja, katerih se udeležujejo Pilo, Pašić in dr. Ninčić. Sporazum med obema državama se gotovo pospeši z ozirom na novo nastali položaj v Avstriji, ki bi mogel povzročiti vmešavanje Italije v interese male

antante. V Marianskih Laznih se nahaja tudi italijanski poslanik v Belgradu conte Manzoni.

Brno, 31. avgusta. (Izv.) Kakor poročajo »Lidove Noviny«, gre pri češkoslovaško-jugoslovanski pogodbi predvsem za vprašanje, koliko časa bo pogodba trajala, o čemer pri dosedanjih pogajanjih ni bilo sklenjenega ničesar definitivnega. Po točnih informacijah so merodajni krogi za pogodbo na kratek rok, in sicer radi tega, da ne prejudicirajo končno veljavni stavbi male antante, ki se šele razvija in se more še povečati. Tudi splošno mednarodno stanje s svojo izpremenljivostjo je povod, da je boljše misliti na sklep pogodbe na kratek rok.

Posojilo v nevarnosti.

Belgrad, 31. avgusta. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih se govori, da je v Ameriki zelo slabo uspelo podpisovanje

našega 100 milijonskega dolarskega posojila. Jutri bo seja ministrskega sveta, na kateri se bo razpravljalo tudi o tej zadevi.

JAPONSKA KRIŽARKA POTOPLJENA.

London, 31. avgusta. (Izv.) Reuterjev urad javlja iz Tokia, da se je križarka

»Nitaka« v strašnem tajfunu potopila skoraj z vso posadko.

K vprašanju državnih nameščencev.

Državni nameščenci so danes, o tem ni več nobenega dvoma, čisto navadni berači. Vsakdo ve, da razen ministrov in raznih državnih parasitov, koritarjev in sinekuristov, noben državni uslužbenec ne more več živeti človeka dostojno življenje, posebno če ima številno družino. To življenje pa postaja dan na dan bolj neznosno, ker draginja raste naravnost fantastično!

Vprašanje zdaj ni to. Vprašanje je zdaj edino to, k d o naj temu katastrofalnemu celo državo ogrožajočemu stanju odpomore, ker beda uradništva je za državo neprimerno bolj nevarna kakor vsi »separatisti«, »komunisti« in »protidržavni« elementi. Drugo vprašanje, k d a j naj se odpomore in edini odgovor na to je: nemudoma, takoj! Istotako pa je menda jasno, da je to stvar vlade, pod katero uradništvo služi.

Ali moramo mar državni uslužbenci apelirati na tujo pomoč zasebnih delodajalcev? Žalostno je za državo, da je temu res tako. Na eni strani v »Našem Glasu« sicer lepo opevani »postranski zaslужniki«, na drugi strani pa že notorično beračenje. O postranskih zaslужnikih kasneje. Tu naj omenim pred vsem za sedanjí režim neskončno sramotno dejstvo, da se je spričo bede uradništva nabralo med zasebniki (trgovci i. dr.) v Celju ca 30.000 (trideset-tisoč) kron, ki so se razdelile med ondotno državno uradništvo. Ali naj mar še uprizarimo akcijo za zbirke v podporo za bedno uradništvo kot za pogorele? V Mariboru so z neko akcijo — kakor smo čitali — tudi že pričeli trgovci. (Žal, da nam kak pozitiven uspeh ni znan.) — Poskusimo morda še v Ljubljani? — Preden pa se odloči državno uradništvo in uslužbenstvo za kakšen tak za državo, ne za nameščence poniževalni korak, ima pravico zahtevati od države, da svoje uradništvo pošteno in dostojno plača.

Vlastodržci se seveda vprašujejo: Od kod sredstva? Reducirajte — gg. ministri — pred vsem sami sebe, saj vas je polovica več kot preveč; reducirajte razne koritarje in parasite; reducirajte vse nepotrebne in brezuspešne komisije; reducirajte za nekaj tisočev armado, reducirajte še druge čisto nepotrebne stroške, kakor hočete. Državni nameščenec mora dobiti pomoč; dobiti jo mora t a k o j ; le več poštenja v upravi in manj basanja lastnih žepov.

Uradniško vprašanje se zavlačuje, in pragmatika je še tako daleč, da niti gospoda v Belgradu ne ve, kje. Zopet se nam obeta, da v doglednem času sploh ne pride do rešitve tega vprašanja. Pisec teh vrst je še slabšega mnenja: da namreč sedanja vlada in sedanjí parlament sploh nista sposobna, v poglavitem pa nočeta pravilno rešiti uradniškega vprašanja.

Hočemo priti s konkretnim predlogom, kako naj bi se takoj vsaj delno zboljšal gmotni položaj državnih nameščencev:

1. Nemudoma naj se določi za uradnika in za slugo neobhodno potrebni in razmeram ter stanu primerni eksistenčni minimum.

2. Dokler se definitivno ne reši uradniško vprašanje, naj se dovolijo državnim uslužbencom na njihove prošnje v več mesečnih obrokih vračljiva brezobrestna posojila, da si morejo takoj za zimo nabaviti najnujnejših potrebščin. Ne uradnik, še manj pa nižji uslužbenec, nima več zasebnega kredita. Toliko manj pa pri denarnih zavodih, kjer bi vrh tega sploh ne mogel plačati pristojb in visokih obresti.

3. Pri določitvi eksistenčnega minimuma kakor tudi pri določanju stalnih prejemkov pri morebitni rešitvi pragmatike absolutno ne sme biti za podlago sedanja papirnata valuta. Brezpogojno se mora vzeti za podlago zdrava, t. j. zlata valuta, zahteva, ki se zadnje čase uveljavlja vsepovsod.

4. Po zgledu raznih drugih držav, pa tudi raznih zasebnih podjetij (n. pr. Južne železnice v Avstriji), naj se vrši splošno povišanje državnih nameščencev; uradnikov na vsak način vsaj štirih nižjih razredov, seveda ne izključno protežirancev režimal

Doakniti se moramo pri tej priliki takozvanih »postranskih zaslужkov«. Saj pri-

znano tudi mi: blagor mu, kdor jih ima. Toda ni dano to vsakomur. Bore malo nosisijo medu onim, ki »pišejo« (kot sotrudniki raznih listov namreč). Če že napišemo tupalet par vrst, storimo to le iz idealizma. Posebne materialne dobrote ima pač eden izmed tisoč, ki mu je ta posel glavni, a dohodek VII. razreda postranski dohodek. Ampak te vrste javnih nameščenec je pač bore malo. Sicer pa — četudi posameznik vjame kak majhen postranski zaslužek — trdimo lahko, da je več nego 95% takih, ki tega niso v stanu. Kako naj žive potem ti? Ali naj gredo nosit malo in pesek, ali po zimi kidat sneg? — To naj nam pojasni urednik »N. G.«

Častniki tožijo, da ne morejo shajati s svojimi prejemki. In vendar so vsaj za tretjino boljše plačani nego uradniki, ne glede na razne ekvivalente in deputate, ki jih dobivajo. Kako naj potem shajajo plačani uradniki? Ali nas bo pognal res naš gospodar — vlada — z beraško malho prosjačit na deželo in nabirat v hosto suhljad za kurivo? Toda popred je treba pripraviti — če se še da — k pameti našega gospodarja. Za to so tu naše razne organizacije. Na plan, organizacije, če še sploh zaslužite to ime! Še to-le: Znan nam je aktivni minister, ki se je nekoč izrazil, da mora dobro preskrbeti svojo družino. Znano nam je tudi, da je to v resnici storil. On, ki ga mislimo, pa ni edini te vrste. — Vlada! Tvoja družina so vsi državni nameščenec. Tvoja prokleta dolžnost je, da jih preskrbiš vsaj toliko, da ne bodo stradali in hodili raztrgani. Ali je država samo za ministre? Državni uradnik.

Kriza v prehranjevanju armade.

Belgrad, 31. avgusta. (Izv.) Površno postopanje pri sestavi državnega proračuna kaže že sedaj slabe posledice. Tako preti vojski prehranitvena kriza. Vojni minister general Vasić je zahteval od ministrskega sveta izreden kredit 30 milijonov dinarjev, kolikor znaša diferenca vsled podražanja živil. Ob tej priliki je zapretil, da bo podal ostavko, ako se njegovi zahtevi ne zadovolji.

Disciplinacija princa Jurija.

Belgrad, 31. avgusta. (Izv.) Danes je namestnik ministrskega predsednika notranji minister Timotijević sporočil princu Juriju odredbo kralja, po kateri se ima princ Jurij nastaniti v Nišu ter se za 20 mesecev izključiti od časti, ki mu pripadajo kot članu kraljevskega doma. Princ Jurij ni sprejel tega sklepa na znanje ter si je pridržal pravico reakcije. Ako se ne pokori zadnji odredbi kralja, bo za vedno izključen od pravice, ki mu pripadajo kot članu kraljevskega doma.

Belgrad, 31. avg. (Izv.) Tekom včerajšnjega dne je imel namestnik min. predsednika notranji minister Kosta Timotijević konferenco z generalom Hadžićem in odvetnikom princa Jurija. Vlada je ponudila princu Juriju s kraljevim dovoljenjem 350.000 frankov na leto za bivanje v inozemstvu, 50.000 dinarjev mesečno pa, kadar biva s kraljevim privolenjem v državi. Princ Jurij je odbil ponudbo ter zahteval, naj se kraljeva civilna lista razdeli na pet enakih delov med člane kraljevega dvora.

Vprašanje konkordata.

Belgrad, 31. avgusta. (Izv.) Vprašanje Konkordata proučuje še vedno za to dolo-

ženi ožji odbor. Kakor se doznava, ima odbor proučiti konkordat, ki ga je sklenil Vatikan z bivšo kraljevino Srbijo, kakor tudi konkordat, ki je obstojal med Avstrijo in Vatikanom. V prvem času se je mislilo, da bi se eden izmed teh konkordatov razširil na vso državo, verjetno pa je, da se bo na podlagi obeh prejšnjih konkordatov izdelal tretji načrt, ki se bo predložil plenumu širšega odbora.

— Za orlovski tabor na Bledu dne 3. septembra je določen lep telovadni spored, ki se bo izvajal brez premora s točnim začetkom ob pol treh. Nastopa tudi s tekmovalnimi vajami za mednarodne tekme v Brnu podzvezina vrsta, ki je pri teh tekmah zmagala in dobila prvo nagrado. — V sprevedu bo tudi novi prapor velike umetniške vrednosti, ki so ga našim Orlom poklonili Čehi.

Seja ministrskega sveta.

Belgrad, 31. avg. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je med drugim razpravljalo o dogodkih v nevtralnem pasu v Albaniji. Naša vlada dela solidarno z albansko vlado, da se to vprašanje uredi, in se sedaj namerava podvzeti skupna akcija proti Italijani. rovanju v nevtralnem pasu. V tem smislu se je tudi dosegel sporazum med našim poslanikom v Tirani in poslanikom albanske vlade v Belgradu. Zatem se je razpravljalo v ministrskem svetu o ukrepih za vzdrževanje reda v teh krajih ter o odnošajih z Bolgarijo. Govorilo se je tudi o najnovejših poizkusih bolgarske vlade, da bi glede bolgarskih manjšin zainteresirala mednarodni forum. Poročalo se je o stališču romunske in grške vlade ter o storjenih korakih teh dveh vlad v Sofiji. Do konkretnih sklepov ni prišlo. Zatem je poročal pomočnik zunanjega ministra Nešić, da ga je včeraj dopoldne posetil italijanski odpravnik Sumonte, ki je izjavil v imenu italijanske vlade, da je njeno stališče glede Avstrije, da se hoče strogo držati st. germainške mirovne pogodbe in da neče glede Avstrije ničesar podvzeti brez sporazuma z zavezniki. Poročalo se je nato tudi o pogajanjih male entente v Pragi. Zatem je poročal minister za poljedelstvo Pucelj o letošnji žetvi ter je predložil načrt, kako naj bi se izvedla prehrana pasivnih krajev. Minister za trgovino in industrijo je poročal o zaključitvi trgovinske pogodbe s Poljsko. O vprašanju glede pobijanja draginje se bo razpravljalo na prihodnji seji, do katere se bodo predložili konkretni predlogi ministrskemu svetu.

Zahteve invalidov.

Belgrad, 31. avg. (Izv.) Jutri dopoldne bo zborovanje invalidov, na katerem se bo sklepalo o demonstraciji 16. t. m. radi neizplačevanja invalidskih podpor. Danes se je delegacija in validov oglasila pri Upravi fondov in zavtevala, da se izplača invalidom 1.500.000 dinarjev kot 4% čistega dobička od prodaje tobaka. Uprava fondov je izjavila, da je takoj pripravljena izplačati 600.000 dinarjev, ostalo vsoto pa v nekoliko dneh. Invalidi nameravajo izkoristiti VI. mednarodni invalidski kongres ter vplivati ob tej priliki na vlado, da pridejo do svojih pravic.

Obisk kralja Aleksandra v Plznu.

Plzno, 31. avgusta. (Izv.) V spremstvu rumunskega zunanjega ministra Du-

ce, ministra Ninčiča in Jankovića ter poslanika Vošnjaka je kralj Aleksander obiskal Škodove tovarne v Plznu. V gradu Waldeck mu je bil od strani vodstva prirejen dnev, na kar si je kralj ogledoval nad 2 in pol ure ogromno podjetje ter se posebno zanimal za industrijo nevojaških predmetov.

Češka delegacija za sejo Društva narodov.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) Ministrski predsednik dr. Beneš odpotuje v soboto 2. t. m. v Ženevo na sejo Društva narodov. Ostali člani češke delegacije bodo: poslanik Osudsky, dr. Flieger, dr. Slavik in inž. Dvořáček. Ministrski predsednik dr. Beneš ostane v Ženevi najbrže kak tri tedne, na kar se vrne v Prago. Po njegovi vrnitvi v Prago se bo izvršila rekonstrukcija kabineta. V kakem obsegu se bo ta rekonstrukcija izvršila, je še nejasno. V političnih krogih krožijo najrazličnejše verzije.

Gospodarska kriza na češkem.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) Vodstvo nemške socialne demokratične stranke je izdalo proglas z ozirom na gospodarsko krizo v Češkoslovaški. Med ostalim se v proglasu zahteva takojšnje sklicanje parlamenta.

Brno, 31. avgusta. (Izv.) Na seji obrtne in trgovske komore se je razpravljalo o gospodarski krizi in so vsi govorniki — Nemci in Čehi — poudarjali, da so gospodarski krizi velik vzrok neurejene politične razmere v državi. Izražena je bila želja, da naj češka vlada dela na to, da se valute vseh nasledstvenih držav dvignejo.

Nemčija proti mažarski reakciji.

Berlin, 31. avgusta. (Izv.) Nemški poslanik v Budimpešti je izročil mažarski vladi verbalno noto, v kateri se trdi, da stoji mažarska vlada v ozkih zvezah z raznimi nemškimi protidržavnimi in reakcionarnimi krogi in da jih podpira. Tako so morilci Erzbergerja našli v Mažarski zatočišče. Vsi dosedanja koraki mažarske vlade so bili dosedaj le pesek v oči javnosti. Nemška vlada upa, da mažarska vlada te svoje politike ne bo nadaljevala.

Katoliški shod v Monakovem.

Monakovo, 31. avgusta. (Izv.) Na katoliškem shodu v Monakovem je kardinal Faulhaber govoril danes o temi: Mirovna sila cerkve. V govoru se je dotaknil tudi vprašanja društva narodov in poudaril, da Društvo narodov v današnji obliki ne more spolnjevati svoje velike naloge. Govorec francoskim katolikom je dejal, da nikakor ne gre, da bi francoska vlada še dalje pošiljala pogane in Turke kot čuvaje nad krščanskim ljudstvom. Po njegovem govoru je bil shod zaključen.

AMERIKA IN GOSPODARSKA OBNOVA.

Washington, 31. avgusta. (Izv.) Vlada je sondirala pri ruski sovjetski vladi glede eventualne komisije, ki naj se pošlje v Rusijo. Ta komisija se bo omejila le na tehnično preiskavo, ne bo pa imela pooblastila za pogajanja. Iz izida preiskave si bo potem ameriška vlada stvorila svoje mnenje o sodelovanju pri gospodarski obnovi Rusije, ako bo pristala na tako politiko.

Krivilca je dokazana.

SPOMENIK NA KRNU JE POŠKODOVALA STRELA.

Gorica, 30. avg. 1922.

Danes so objavljeni važni dokumenti, ki pričajo jasno kot beli dan, da spomenika na Krnu ni poškodovala človeška roka, ampak strela, ki je ob nevihti udarila v spomenik. Edino, kar so Slovenci storili, je bilo to, da sta dva pastirja izruvala iz spomenika dva žebila stranskih plošč in ne iz glavne plošče, ki je bila tedaj že na tleh, a so položili žebila v ondi se nahajajočo miznico. Tudi so odnesli spominsko knjigo, ki so jo nesli čez par dni nazaj. Poškodba, radi katere so se izvršila divjaška nasilstva nad našim ljudstvom, pa ni izvirala od človeške roke, to so ugotovile strokovnjaške preiskave, to je ugotovila tudi vladna komisija.

Prvi je dne 8. julija preiskal spomenik inženir Pegan, ki je ugotovil znake strele na peterozobi zvezdi (stopljenje) in na lesenih palicah (ožgano lubje) na vrhu spomenika. Strela je napravila tudi 5—15 mm široke navpične razpoke v zid in v plošče. Mramornate plošče na straneh je nekoliko odmaknilo. Na sprednji strani spomenika je razpoklina, ki sega do srede spomenika. Delno razlušenje kamenja in cementne malte. Celotno iztrganje sprednje plošče iz zidu. — To so poškodbe in znaki, ki pričajo, da je popolnoma izključeno, da je bila človeška roka vmes.

Temu mnenju se je pridružil popolnoma tudi inženir Fürst, ki je prišel z Dunaja in podal skoraj enako izvedeniško poročilo kot inženir Pegan; to poročilo so bili preuranjeno že prinesli nekateri listi.

Po dolgem drezanju se je tudi oblast odločila, da je poslala komisijo na Krn. Ta ni mogla ugotoviti drugega v svojem poročilu kot isto, kar sta povedala tudi oba inženirja, le da je ta komisija prinesla s seboj tudi corpus delicti — stopljeno žico, ki je na generalnem civ. komisariatu v Gorici.

Zdaj je stvar razjasnjena. V spomenik, ki je slabo zidan in ni s strelododno zavarovan, je bila udarila strela, naši pastirji pa so morali do 42 in celo 49 dni ječati po ječah, kjer so jih pretepali, brcali, pustili jih stradati, požgali so župnišče, pognali ljudi v gozdove, razdrli Volaričev spomenik itd. do tistega ponižanja, ki se jo potem izvršilo na Krnu in v Kobaridu.

O tem mora izvedeti svet, da bo vedel, v kakšni državi živimo; oblast nam mora danes povrniti vso materialno škodo, ki smo jo s temi dejanji pred očmi vlade trpeali, če ne, ji napravimo sramoto, da bomo nabirali milodare v inozemstvu, a ne samo v Jugoslaviji.

Ti dokazi, ki so nas oprali vsake obdolžitve zločina, nam dajejo novo moč vztrajanja, sram pa je lahko fašiste, če imajo ti ljudje še sploh kaj čuta sramu v sebi.

Politične novice.

+ Zločinski napad na hrvatsko učitelstvo. Hrvatske učitelje, ki se niso dali upogniti pod centralistični Pribičevićev jarem, je doletela »zaslužena« kazen. — Uradni list pokrajinske hrvatske vlade od 28. avgusta objavlja službeno obvestilo o premeščanju nad 300 učiteljev in učiteljic v razne oddaljene kraje in dostavlja, da kdor izmed premeščenecv ne bo že 1. septembra na svojem mestu, izgubi službo! Kaj takega dekretira hrvatska vlada pri zinah za naslonjač je bila zastopana tudi vezena v svili. V ozadju in seveda nekako sramežljivo so se skrivali šivalni pritiči s prvimi še nekoliko neokretnimi vbo-di; saj smemo izdati skrivnost, da je marsikatera izmed gojenk delala šele v Gospodinjski šoli prve poizkuse z iglo v rokah in na stroju.

Kakor so gojenke vzorce za vezenje in à jour večidel same zamislile in predrisale, tako so tudi perilo same oprale, zlikale in zložile. Njihovemu okusu je bila prepuščena celotna ureditev razstave in porazdelitev posameznih predmetov. Pri tem je hotela vsaka uveljaviti svojo narodno zavest. Tu je bil nehoté položen lipov cvet, tam namenoma zataknjena lipova vejica, povsod pa je prodiralo jugoslovansko peresce, tesno se privijajoče, zvesto zeleni bršljan.

Čudimo se, da so te roke, ki imajo toliko kuhanja, pomivanja, pospravljanja izvršile še toliko finega ročnega dela, da so se oči od prozaičnih loncev in kuhalič dvignile v višino lepega in umetniškega. Zdi se nam, da smemo na tem mestu priznati, da so gojenke ne le izpolnile svojo dolžnost, temveč so jo izpolnile s toploto in navdušenjem. Oddod tudi ona toplota in duševnost, ki je izžarevala iz lepo zaokrožene in vendar domačnost dihajóce razstave.

Z upravičenim ponosom so gojenke razkazovale delo svojih rok, nevedé pa tudi pričale, da si na Gospodinjski šoli samodejnost in umetniška vzgoja aestrinsko segata v roke. Krekova gospodinjška šola: Rasti in procvitaj!

Dr. Krekova kuharska gospodinjška šola pri uršulinkah.

Ni zlepa med nami kake institucije, ki bi bila tako skromno skrita, kakor je Krekova gospodinjška šola. Dasi deluje že od leta 1913, ko ji je Krek vdihnil življenje, je bila javnost o njej malokdaj obveščena.

Krekov mogočno razviti socialni čut ga je priganjal da se loti tudi tega polja. Gospodinja, neuka v kuhinji, v šivanju, v vzgoji in za dom potrebnem zdravstvu je nesreča za hišo. Res, da je delovala tedaj že kmetijska gospodinjška šola (Kmetijske družbe) v Marijanišču in deluje še danes vzorno, pa ni bilo šole za delavske in meščanske sloje. To vrzel je hotel on izpolniti z meščansko in delavsko kuharsko šolo, za kar je naprosil uršulinke v Ljubljani. Zlasti pa je stremel za tem, da bi ta šola čimprej postala zavod, kamor bi vsako leto moglo nekaj meščanskih in delavskih hčera vstopiti brezplačno, ker bi bil zavod podpiran od javnih fondov. Vojška je ta Krekov idealni načrt onemogočila in takisto ga zavirajo še danes razmere, dasi je vlada uvidela živo potrebo takih šol in je izdala tozadevni zakon. — Kljub temu pa se je Krekova gospodinjška šola preborila skozi grenko vojskino dobo in z idealnimi žrtvami uršulink se razvijala do danes.

Šola se ravna po učnem načrtu in statutu za kuharske gospodinjške šole, kakor je bil odobren od ministva. Na čelu šole je kot imejitelj kuratorij, zbor gospa-

in gospodov. Vodstvo in strokovno delo imajo uršulinke, sedanja voditeljica je nemurno delavna mati Viktorija Chromy. Na zavodu poučuje devet strokovnih učnih moči. Pouk obsega naslednje predmete: Predavanje o religiji, vzgojeslovje, zdravoslovje, slovenščino, računstvo in kalkualacijo, državovnanstvo, prvo pomoč v ne-zgodah, negovanje otrok, nauk o živilih, nauk o gospodinjstvu, gospodinjška opravila, kuhanje, nauk o serviranju, šivanje in krojno risanje, vrtnarstvo in sadjarstvo.

Zanimiva je kronika šole. Od početka te šole jo je obiskovalo 462 učenk. Izmed teh se jih je izobrazilo pet za učiteljice na gospodinjških šolah. Štiri so maturirale na Dunaju, ena pa v Ljubljani. Med vojsko je delovala šola tudi karitativno. Vkuhaval je zlasti od ljudi darovano sadje in oddala raznim bolnicam 10.000 porcij kompota, mezge itd. Razen redne šole, ki traja 10 mesecev je prirejala tudi tečaje in sicer: dva trimesečna za delavske sloje ob večernih urah, štirje trimesečni tečaji (večerni) za uradnice, tečaj za učiteljice ljudskih šol in letos o počitnicah tečaj za tino kuhinjo. Učenke so imele poučne izlete (Maribor), v razne zavode in tovarne, večkrat v svrhu oddiha in pouka na Gorici, kjer ima šola v grajščini ljubljanskega knezoškofa vrtnarstvo. Učenke so prirejale doma akademije, izmed katerih je bila nad vse ljubezniva in poučna proslava Božene Nemceve. Uprizorile so (tudi same sestavile) odlomke iz Babice.

Ne smemo prezreti letošnje razstave koncem šolskega leta. Dasi so jo ogledali

le prijatelji te šole, je prav, da tudi javnost zve nekaj o njej.

Razstava je obsegala sladice kuharske umetnosti in ženska ročna dela.

Mlade kuharice so nam pokazale poleg dobrega peciva in tortletov torte in facon-torte v najrazličnejših oblikah, ponajveč zajetih iz dekliske neizčrpane domišljije. Posebno je vzbujala zanimanje torta v narodnem motivu in torta v mozaiku, zamišljena in dovršena malone umetniško. Facon-torte smo videli v sledečih oblikah: Kranjica v narodni noši, vrt in košara s cveticami, janček na vozičku, brezovo drevesno čeblo, gozdiček z gobami, krožnik z rakom, knjižica z napisom: Razvoj in boj Gospodinjške šole, štedilnik, lira, čevlji.

Kakor je bilo pri kuharskih izdelkih združeno dobro in lepo, tako je bistra ženska glavicica in spretna roka znala tudi pri ženskem ročnem delu spojiti koristno z lepim.

Prevladalo je žensko perilo: dnevnice in nočne srajce, hlače, kombinacije, korse, moderčki, spodnja krila. Kor je vezena na stroj predraga in ne tako trpežna, so gojenke same izvršile vezene okraske ponajveč v narodnih motivih in ajourirale različne kose na različne načine.

Vsaka gojenka si je naredila najmanj po tri kose raznovrstnega perila, večina po šest, nekaj celo po 12 kosov.

Poleg praktičnega perila so se vrstili še razni lepotni predmeti: z richelieu delani milieu, namizni letači, prti in prtiči za kavo, prti v à jour in vezeni. Pri bla-

lanašnjih poštinih razmerah, ko bodo do-
pili prizadeti učitelji Uradni list mogoče
jele 2. septembra v roke. Če bi bil go-
podin Pribečević ali pa gospodin Deme-
rovič vzgojen evropsko, bi rekel eden ali
drugi možato in odkrito: Učitelji, ki se
vriznavajo še za Hrvate, so iz službe od-
puščeni! Toda to, kar uganja Pribečević,
ziroma po njegovem nalogu nekdanji so-
cialist Demetrovič, je navadna balkanska
ahrbtost.

25 letnica Rokodelskega društva na Vrhniki.

Somišljeniki vrhniške okolice, v nede-
ljo 3. septembra vsi na Vrhniko, kjer se
vrši proslava 25 letnice Rokodelskega do-
ma Redki so katoliški društveni domovi
po Sloveniji, ki bi obstojali že 25 let in
leško je kateri, ki bi bil v preteklosti vršil
oliko prosvetnega dela na katoliški podla-
gi, kot ravno vrhniški Rokodelski dom.
Pod vplivom dela, ki se je gojilo tu, so
se probujale v srednjih farah katoliške
organizacije, od tu so prejemale le-te po-
mudo pa tudi pomoč. Že hvaležnost za to
zahteva, da Rokodelski dom ob njegovih
25 letnici počaste tako domačini kakor oko-
ličani, še bolj pa silijo k temu potrebe da-
njašnega časa. Dopoldanska slavnost je za-
nišljena po načrtu dekanijskih katoliških
rhodov. Druge dekanije so jih priredile
ani in letos. Poročila od drugod govore o
astni udeležbi. Glejmo, da vrhniška deka-
nija ne bo zaostala. Vse župnije, kjer so
katoliške organizacije vpeljane, se udele-
žite v velikem številu, enako in razmeroma
še bolj pa prihitite iz onih župnij, kjer ka-
toliške organizacije še nimate, da dobite tu
spodbude in smernice za ustanovitve. Vabila
ste prejeli, bodite točni! Javite udeležbo
naprej!

Vrhniški okoličani! Ali ste že dosti po-
gitali in organizirali častno število udele-
žencev za naš praznik na Vrhniki, v ne-
teljo 3. septembra? Domačini delajo z vso
nemo in požrtvovalnostjo, da Vam ta dan
narede prijeten. Iz nekaterih župnij sli-
šimo o vneti pripravi in o velikem številu
udeležencev. Naj ne bo nobene župnije v
lekani Vrhniki, ki bi ne bila častno za-
stopana. Vabljeni ste predvsem na dopol-
niansko zborovanje, ki naj nam nadome-
šča katoliški shod. Imena govornikov, ki
nastopajo, nam jamčijo za aktualnost in
jednatosť svojih misli pa tudi za užitek
b njihovih govorih. Treba nam je poglo-
be v organizacijah, treba nam novih
smernic, po katerih delajmo v bodoče.
Zato vsi zavedni katoličani iz cele okolice
na krov! Ne imejmo malenkostnih pomi-
slekov! Pridite z vlakom, ali na vozovih,
peš, na kolesih ali na konjih, magari v
avtu ali zrakoplovu, v narodnih ali navad-
nih nošah, v orlovskih ali orliških krojih,
veliko vas bodi! Društva pridite z zasta-
vami. Vsi pa bodite vsaj ob četrti na 9. uro
na vrhniškem kolodvoru!

Dnevne novice.

— Naši ljudje iz službe — Wranglovci
v službo. Kako se na škodo naših ljudi fa-
vorizirajo Wranglovci, večinoma ljudje tem-
ne preteklosti, nam jasno kaže naredba
136., ki jo je vojni minister izdal poveljni-
štvu dravske divizije. V tej naredbi se go-
vori o ostankih vojske pustolovca Wrangla.
Najpreje se konstatira, da je v vojaško
službo sprejetih veliko število Wranglov-

cev, ki se še vedno niso naučili srbsko in
ne poznajo cirilice. Ako bi se ti ljudje v
najkrajšem času ne naučili teh stvari, naj
se njihova imena v svrhu odpusta iz služ-
be pošljejo vojnemu ministru. — Ta na-
redba je zanimiva, ker se uradno potrjuje,
da je sprejetih v službo mnogo ljudi, ki ne
znajo niti naših jezikov, dočim se naši ljud-
je radi najmanjše stvari gonijo iz službe.

— Obupen klic iz družine državnega
nameščenca. Državni uslužbenec trka in
trka na državna vrata, prosi, pa se mu ni-
česar ne da, in če se mu vendar včasih
posreči, da kaj dobi, se mu pa žopet od-
vzame, kakor se je zgodilo 1. maja letos,
ko so se nižjim državnim uslužbencem od-
vzele že dovoljene družinske doklade. To-
rej pomagaj si sam, če si moreš! Žene
nižjih državnih uslužbencev smo skoraj
obupane, ker naši možje svoje družine ne
morejo več preživljati. Naše družine so
raztrgane, bose in lačne. V kratkem se
bodo pričele šole, 4 otroci morajo v šolo,
brez neobhodno potrebnih obleke in obu-
ve so, od bede in pomanjkanja onemogli,
kje dobiti sredstev zanje? Hudo je star-
šem teh otrok, pomagali bi jim radi, a ne
moremo jim. Zatorej se obračam na dobre
ljudi, da bi mi pomagali v tej bedi ter
lepo prosim za kak dar, ki naj bi se po-
slal potom uredništva tega lista pod »Do-
brodelnost« A. S.

— Visoka pedagoška šola v Belgradu.
V Belgradu so ustanovili visoko pedago-
ško šolo. Ustanovil jo je seveda minister
Pribečević. Ustanovil pa jo je tako: Zgrad-
be za to visoko šolo še nikjer ni. Pač pa
so že dve leti imenovani profesorji za to
visoko šolo in sicer v »rang« izrednih
vseučiliških profesorjev, ki že dve leti
vlečejo plače.

— Raka. Dne 30. avg. smo položili k
večnemu počitku posest. Franceta Bajca,
bivšega župana na Raki. Ponesrečil se je
med potom iz sejma v St. Jerneju. Vsi ža-
lujemo za njim, ker je bil zelo blagega
srca, ker je vsakemu rad pomagal; zlasti
med vojno je mnogim pomagal, da so
ostali zdravi. Naj počiva v miru!

— Surovost. Iz St. Vida smo prejeli
slededeč dopis: Kakor znano, je občina
vsled neštetihi pritožb svojih občanov od-
redila, da smejo avtomobili voziti skozi
vas le z brzino do 15 km na uro. — Sem
državni cestar in vem kaj je moja dolž-
nost. — Dne 29. t. m. pa je pridrvel avto-
mobil V. H. C. 57 s silno brzino do me-
ne. Jaz sem dal znamenje šoferju z roko
in ga opozoril na napisano desko. Pri tem
je avtomobil ustavil in v njem sedeči gos-
pod iz takozvanih »inteligentnih krogov«
me je nahučil: »Koga pa hočeš, prokleta
baraba?« — Opozarjam na ta dogodek
pristojne oblasti, da pouče primerno te
mogočne gospode v avtomobilih, kako se
izpolnjujejo predpisi in da ljudje nimajo
svojih stanovanj zato, da se uduše ob
vzdigajočem in dušecem prahu in ne svo-
je perutnine zato, da jo bogati gospodje
pokončujejo brez vsake odškodnine z avto-
mobili in pri tem še zaničevalno in ne-
sramno odgovarjajo na opomine službu-
jočih organov. — Državni cestar.

— Griža v Velesovski fari. V Ader-
gasu sta umrla gostilničarka pri Umkoven
in en Martinovčev otrok za grižo, ter sta
bila oba doma na pare djana. Velesovski
fantje niso hoteli iti škropiti, ker so se
bali bolezni. Mrliški oglednik pa ni toliko
pameten in previden, da bi dal take mrli-
če v mrtvašnico prepeljati, ker se boji za-
mere pri ljudeh. V takih slučajih je treba

pomočiti pero bolj globoko v črnilo in opo-
zoriti humanitarne oblasti, da se take
stvari ne smejo več dogoditi. Včasih ni
bilo tako površno kakor sedaj. Slišimo, da
se to povsod ponavlja. Torej zahtevamo,
da postopajo oblasti bolj strogo, ker se
bodo inace kužne bolezni preveč razpasle
pri nas.

— »Izvozniki posli«. Časopisa »Novi
List« in radikalna »Tribuna« silno napa-
data načelnika v ministru za kmetijstvo
in trdita, da je on svoje poročilo o stanju
žetve v državi sestavil nalašč tako, da
bodo imeli od tega korist le izvozniki, ki
katerim načeluje g. minister
Puccelj. Ti krogi hočejo le pridobiti čas,
da pokupijo žito od kmečkih producentov
in da ga pravočasno izvozijo.

— Smrtna nesreča na Vrhniki. Na
Vrdu se je smrtno ponesrečila Ivana Raz-
dor z Vrda. Umrla je na težkih notranjih
poškodbah.

— Aretirana tatova vola. Orožniki na
Jesenicah so aretirali Tišarja Alojzija in
Strugarja Adama, ker sta 22. avgusta na
Vojšči ukradla vola, vrednega 13.000 K.

— Okradeni delavec. Delavcu Flori-
janu Žumru v Tunjicah je bilo ukradeno
obleke v vrednosti 11.902 krona.

— Zapestnica, vredno 8.400 K je izgu-
bila v Boh. Bistrici Nada Mavoš.

— Na državni nižji realni gimnaziji v Ka-
čevju se bo pričelo šolsko leto 1922/23 dne 14. se-
ptembra t. l. ob 8. uri z običajno skupno sv. mašo v
mestni župni cerkvi. Dne 11. septembra od 8. ure
naprej se bodo vršili sprejemni izpiti za II. do
IV. razreda, ponavljalni in naknadni izpiti:
12. septembra od 8. ure naprej bodo sprejemni iz-
piti za I. razred, od 10. do 11. ure sprejem novih
uencev iz drugih razredov. Dne 13. septembra od
10. do 11. ure sprejem starih uencev. Nove uenke
za I. razred se v jesenskem roku ne bodo spreje-
male, ker je poslavno določeno število že dose-
ženo. V. razred se bo otvoril še le v prihodnjem
šolskem letu. — Ravnateljstvo.

— Na tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo
v šolskem letu 1922/23 otvorenji ti-le oddelki:
1. Višja stavbna šola. 2. Višja strojna šola.
3. Stavbna rokodelska šola. 4. Strojna delovodska
šola. 5. Elektrotehnična delovodska šola. 6. Mi-
zarska in strgarska mojstrska šola. 7. Kiparska
šola. 8. Zenska obrtna šola. 9. Javna risarska šola.
Vpisovanje v I. letnik višje stavbne in višje strojne
šole bo dne 11. septembra t. l., v višje letnike pa
dne 14. septembra. Dne 12. septembra bo vpisova-
nje v I. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod
točkami 4., 5., 7. in 8.; dne 14. septembra pa v
višje letnike teh oddelkov. V mizarsko in strgar-
sko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 12. septem-
bra, v javno risarsko šolo dne 1. oktobra, v stavbno
rokodelsko šolo pa od dne 1. do 15. oktobra (v ta
oddelek tudi pismeno). Ponavljalne preizkušnje
bodo dne 11. septembra, sprejemne preizkušnje
v višjo stavbno in višjo strojno šolo dne 12. septem-
bra, sprejemne preizkušnje za žensko obrtno šolo
pa dne 13. septembra. S poukom se bo pričelo v
vseh celoletnih oddelkih dne 15. septembra. Pouk
v javni risarski šoli prične dne 1. oktobra, v
stavbni risarski šoli pa dne 3. novembra t. l. Vse
druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd.
so razvidne iz razglasa v »Uradnem listu« št. 73,
z dne 11. julija 1922, in iz objave na razglasni
deski v zavodu. Še potrebna pojasnila pa daje na
zahtevo ravnateljstvo šole.

— Razglas o nevročljivih poštinih pošiljkah.
Te dni je pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljub-
ljani razposlalo vsem poštam razglas o nevročli-
vih poštinih pošiljkah za mesec julij 1922. Razglas
je razobesen na vseh poštah v prostoru za stranke.
Pošiljatelji, oziroma naslovniki morajo v roku ene-
ga leta od dne tega razglasa pošiljke dvigniti, sicer
bo poštna uprava rečene pošiljke na javni dražbi
prodala. Izkupilek je gotovo dobo upravičenim
osebam na razpologo, pozneje pa zapade v korist
poštne uprave.

— Kako morajo biti pisemske pošiljke za
Albanijo frankirane. Pošto ravnateljstvo na Ceti-
njo naznanja, da prihajajo na pošto na Cetinje na-
vadne in priporočene pisemske pošiljke za Skader
in Albanijo, katere so za tuzemsko frankiranje.
Da ne bo imela naša poštna uprava škode, se
morajo frankirati pisemske pošiljke za Skader in
ostale kraje v Albaniji po mednarodnem pisemskem
pristojbeniku.

— Znižanje brzojavnih pristojbin za Češko-
slovaško. Počeniš s 25. avgustom t. l. se zniža pri-
stojbina za brzojavke v Češkoslovaško od 25 na
19 zlatih centimov od besede. Za novinarske brzo-
javke pa ostane dosedanja pristojbina 8 centimov
od besede in veljavi

— Tatvine. V hotelu Goll v Slovenjgradu je
bilo ukradenih 11 posteljnih rjuh z monogramom
»A. G.«, dve prevleki in več brisač v vrednosti
10.000 kron. — V Mariboru je bila ukradena ve-
lika srebrna žlica.

— Neusmiljen očem. Dne 9. maja letos je
Ivan Mlakar iz Črnuč vrgel svojo 7 letno pastorko
Francisko Dobravc na tla in jo suval z noge,
vsled česar ji je zlomil desno golenico. V Ljubljani
je bil za to obsojen na 2 meseca težke ječe.

— Konjsko premovanje v Mengšu bo dne
5. septembra 1922, ne pa 2. septembra, kakor je
bilo v raznih časopisih pomotoma razglašeno. —
Županstvo Mengše.

— Nevarna tatvea prijeta. Orožniki v Kamniku
so aretirali Polono Rozec iz Gornjega Gradca, pri
kateri so našli raznega blaga v vrednosti 15.000
kron, katero je pokradla na sejmu dne 24. av-
gusta v Kamniku.

— Ukradena drva. Baronu Codelliju je bilo
iz njegovega gozda v Grabnu pri Dobravi ukra-
deno 6 m³ drv.

— Kolo, vredno 6000 K, je bilo ukradeno
lesnemu trgovcu Andreju Pircu z Rakeka. —
4000 K vredno kolo je bilo ukradeno Ivanu Jerihu
v Dev. M. v Polju.

— Varnost na Vrhniki. Delovodji Viktorju
Stularju v Jelovškovi tvornici je bilo ukradeno
5000 kron vredno kolo.

— Poškodba. S sekiro v hrbet je bil vsekani
v Trebeljevem Jernej Kurent.

— Napad na železniškega uslužbenca v Šmar-
ju. Poročali smo, da je Lovro Krmelj dne 7. aprila
na postaji v Šmarju dvakrat udaril z leseno ročico
po glavi železniškega uslužbenca Rudolfa Pompeja
in ga, ker je tudi dvakrat streljal na njega, ranil
v desno nogo. Krmelj je tudi ukradel 2000 K. De-
želno sodišče je prisodilo Krmelju eno leto težke
ječe.

— Velika nesreča v Kranju. Pri Adamičevi
stavbi se je podrl zid in pokopal pod seboj de-
lavce. Eden je mrtev, dva teško poškodovana in
eden lahko.

Socialni tečaj na Oljki.

Socialni tečaj na gori Oljki v Savinjski
dolini se je vršil od 29. do 31. avgusta. Udeležilo
se ga je okrog 60 bogoslovcev, akademikov in
abiturientov.

Tečaj je vodil dr. Korošec, ki je
tudi predaval o: individualizmu in kapitalizmu,
o zunanji politiki ter o ciljih za-
družništva. Dr. Gosar je predaval o
socializmu, krščanskem socializmu ter o
zgradbi novega gospodarskega reda. O ob-
ratnih svetih je predaval urednik Krem-
žar, o slovenskem socialnem slovu in o
zgodovini slovenskega socialnega po-
kreta pa dr. Kulovec. O hrvatskem in
srbskem socialnem slovu ter o hrvatskih
strankah s posebnim ozirom na so-
cialni program je predaval dr. Andrič
iz Zagreba, poslanec dr. Šimrak pa je
obdelal srbske stranke s posebnim ozirom
na socialni program. Isti predavatelj je
razpravljaj tudi o agrarni reformi in o
notranji politiki. Poslanec dr. Hohnjec
je obdelal vprašanje lastnine ter štrajka.
Marko Kranjc je predaval o stanovskih
organizacijah in o mladinskem gibanju,
dr. Lukman je govoril o zblizanju kat.
in pravoslavne cerkve, dr. Jeraj o veri
in politiki, urednik Smodej o pacifizmu,
jurist Viktor Korošec pa o ciljih srednje-
in visokošolske dijaške organizacije.

Tečaj je prav lepo uspel. Debata, ki
se je vršila po vsakem predavanju, je po-
kazala, kako se stajerski kat. slov. inteli-
genčni naraščaj resno pogloblja v socialne
probleme. Tečaj se je lepo in pristrčno za-
ključil v četrtek popoldne.

Naročajte »Slovenca«!

Packa.

10

Francoski napisal René Bazin — Poslo-
venil A. B.

(Dalje.)

»Vas je bilo treba, gospod Mouillard,
da ste ga izvlekli iz delavnice.«

»In to na dan sv. Silvestra, to je straš-
no! Ljubezen do umetnosti je popolnoma
skvarila vašega sina, gospa.«

Nežno pogleda na sina, ki se nagiba
nad ogenj in iztrkava svojo na pol naba-
sano dimko. To je njegova navada, kolikor-
krat pride k materi.

»Dobri otrok! pravi.

Nato se obrne k meni:

»Vi ste res pravi prijatelj, gospod Fa-
bien. Odkar ste v Parizu, nismo še prazno-
vali sv. Silvestra brez vas.«

»In vendar sem danes pozabil na svoj
običaj: nimam šopka. Toda Silvester mi je
rekel, da ste pravkar dobili cvetlic z Ju-
ga, od nesrečnega upnika.«

Čudno, kako so te besede učinkovale
nanjo. Najsi je govorila ali poslušala, ni-
koli ni nehala plesti, sedaj pa je položila
delo na kolena in uprla vame svoje nemir
izražajoče oči:

»On vam je povedal?«

Lampron brska po pepelu in si ogre-
va noge ob ognju; pri teh besedah se
obrne.

»Ne, mati, le to sem rekel, da smo do-
bili polno košarico cvetja. S tem je prav
malo povedanega. In če bi tudi vse vedel?
Ali nama ni dovolj blizu, da sme vse ve-
deti? In že davno bi bil vedel, da se ni-

sem bal deliti žalost na tri dele, ko jo sa-
ma lahko nosiva.«

Nič ni odgovorila, ali pozna se ji, da
je razburjena, da misli na nekaj žalostne-
ga. Volnena nit se začne zopet navijati na
igle.

Da obrnem pogovor drugam, začnem
pripovedovati o svoji dvojni nezgodi v
Narodni knjižnici in pri Charnotovih. Po-
skušam biti kar najbolj zabaven. Starka
se nalahko smehlja, Lampron pa je teman
in nestrpno maje z glavo. Na koncu pri-
stavim:

»Lep dobiček: dva sovražnika, eden
od njih celo krasan.«

»Oh, sovražniki,« pravi Silvester, »ti
pridejo sami od sebe. Nič ne moreš zanje
in najhujše ne prihaja po njih. Toda boj
se krasnih sovražnic!«

»Ona me sovraži, to mi lahko veruješ:
da si jo videl!«

»In ti?«

»Jaz? Meni je vseeno.«

»Prav zares?«

Vprašal me je resno, ne da bi se

ozrl name, in pri tem vrtel med prsti žvep-
lenko. Udaril sem v smeh:

»Kaj ti je danes, mizantrop? Zagotav-
ljam te, da me ona prav nič ne briga. In
če bi bilo drugače, Silvester, ali bi bilo
to kaj hudega?«

»Kaj hudega? Prav gotovo ne! Ali jaz
bi bil nemiren, jaz bi se bal zate. Dragi
moj, poznam te: ti si rojen kot sanjač,
umetnik na svoj način: če se spustiš v ne-
varno ljubavno pustolovščino, nimaš zato
dovolj hladnokrvnosti, odločnosti ne raz-
sodnosti; ti se udajaš dojmom, ki te dvi-

gajo v višave ali pritiskajo k tlom; ti si
otrok!«

»Recimo, da je tako; kaj sledi iz
tega?«

»Kaj?« je dejal in vstal nenavadno
razburjen. »Nekoč sem poznal človeka,
ki ti je bil na las podoben. Njegovo prvo
nagnjenje, nepremišljeno sicer, pa globo-
ko kot bi bilo tvoje, mu je za vedno strlo
srce. Veš, dragi moj, srce se stre in to je
kot porcelan, le popraviti se ne da.«

Mati ga je znova prekinila z očitajočim
pogledom:

»Prišel ti je voščit k godu, moj sin!«

Na dan godu ali katerikoli drugi dan,
to je vseeno: dober nasvet ne škoduje ni-
koli. Sicer pa, ali ne gre tu le za mojega
prijatelja? Zgodba je kratka, Fabien, in
poučna, povedal ti jo bom. Moj prijatelj je
bil zelo mlad, zelo navdušen. S čopičem v
roki je letal od muzeja do muzeja Italije, v
srcu mu je neprestano zvenela praznična
pesem mladosti. Ni bil še doživel razočara-
nja, nič se mu ni stavilo na pot. Bodočnost
se mu je razgrinjala po njegovih fantastič-
nih sanjah. Težko če se je kdaj spustil med
zemljane iz svojih višav, kjer je toliko moj-
strskih del zajemalo njegovega duha, ob-
navlajoč se v njegovih očeh. Občudoval je,
prerisaval in se napajal ob solnčni lepoti
pokrajine in slikarstva v Italiji. Lepega
dne je storil budalost, ne da bi vedel zanjo,
ne da bi pomislil, kaj more biti: zaljubil se
je v hčerko iz plemiške rodbine, ki jo je
slikal. Priznal ji je svojo ljubezen in ona
mu jo je vračala. V naiivni neumnosti, ki je
lastna njegovi starosti, je mislil, da umet-
nost krči razdaljo, da jo ljubezen izbriše.

Nikoli niso izrekli grenkejšje budalosti kot
je ta, moj ubogi Fabien. On je vse to spre-
videl, poskušal se je boriti z nejevoljo so-
rodnikov, s samim seboj, celo z njo, a po-
vsodi je bil brez moči, poražen... In ko-
neel! Ali si radoveden na konec? Ubogo de-
klec so odpeljali daleč proč, nagla bolezen
je začela gledati na njenem zdravju, kmalu
je umrla; on je padel iz devetih nebes svo-
jih sanj in bežal, bežal... In po toliko letih
je še tako slab, da ne more pomisliti nanjo,
ne da bi se razjokal.

Lampron je v resnici jokaj, on, ki je
sicer tako trden. Solze so mu tekale po svet-
li bradi, v sredi že malo beli. Gospa Lam-
pronova je bila sklonjena nizko, nizko nad
svojo nogavico. Nadaljeval je:

»Do danes hranim njen portret, ki si
ga pravkar videl. Ona ga hoče imeti tam
doli. Sedaj sta že uboga starčka. Vsako le-
to me prosita zanj, to je relikvija naših
skupnih bolečin. Vsako leto ob tem času
mi pošljeta košarico belega cvetja, pred-
vsem španskega bezga, cvetja smrti. To po-
meni: »Dajte nama to, kar je še ostalo od
nje, dajte nama mojstrsko delo, ki ga je
ustvarila vaša mladost spojena z njeno.«
Toda, Fabien, jaz sem sebičen, jaz hočem
imeti tako kot ona sam vse bolečine, ki mi
jih privablja ta portret, jaz ga ne dam...
Mati, kje so cvetlice? Ohljubil sem Fabie-
nu, da mu jih pokažem.«

Starka ne more odgovoriti. Preveč je
že prejkala nad to nesrečo, da bi mogla
najti še novih solza. Njen pogled, prežet od
nemirnega pomilovanja, spremlja sina, ki
išče pri oknu med stoli in naslonjači, nako-
pičenimi v tesnem prostoru.

Primorske novice.

p Demonstracija brezposelnih v Trstu. Vseledno bolj kritičnega položaja delavstva v propadajočem mestu se je vlada odločila, z dekretom od 5. 2. t. l. št. 200, razširiti in uveljaviti tudi v Julijski Krajini in starem kraljestvu že obstoječo naredbo o zavarovanju in podpori brezposelnih, ki je stopila s 1. aprilom t. l. v veljavo. Obligatorično zavarovanje obsega vse delavce in nameščence, ki imajo manj kot 800 lir mesečne plače. Brezposelna podpora se deli v III. razrede, po zadnjih prejemkih, in se izplačuje v slučaju nezadobljene brezposelnosti največ 120 dni. Za brezposelnost, nastalo vsled konfliktov med delodajalci in delojemalci, se ne dobi podpora. Pravico do podpore pa se dobi še le po eno ali dveletnem plačevanju prispevkov v gotove bolniške blagajne. Z ozirom na kritični položaj v Julijski Krajini je pa delavsko ministrstvo izjemoma dovolilo, da se tu takoj izplačujejo te podpore, toda le za dobo 90 dni. Kar se tiče drugih socialnih ustanov v korist delavstva in nameščencev, bodi omenjeno, da še obstoje v Julijski Krajini delavske bolniške blagajne in zavarovalnice ter penzijski zavod v istem obsegu in sestavi kakor pod Avstrijo, ker Italija ne pozna teh ustanov. Pred dnevi pa je ta doba mnogim brezposelnim potekla. Ko so pa vseno prišli po podporo, so jim rekli, da je ne dobe več. Razburjenje množice, med njimi mnogo žensk, so šle pred palačo civilnega generalnega komisarja z zahtevo, da se jim še nadalje izplačuje brezposelna podpora. Sirene z ladij so pogonale tudi brezposelne mornarje, da so se pridružili demonstrantom. Demonstracija se je mirno izvršila. Ker je civilni komisar Mosconi hitel brzojaviti v Rim, je tudi navzoči načelnik centralnega urada za osvobodene dežele Salata obljubil, da se hoče pri svojem povratku v Rim osebno zavzeti za brezposelne. Toda kako dolgo bo mogla bankrotna Italija izplačevati te podpore? Položaj je vedno slabši, zaposlenosti vedno manj, izgled v bodočnost brezupen! Razburjenost med delavstvom narašča tudi zaradi tega, ker se je raznesla novica, da bodo zaprli vse ladjedelnice.

Štajerske novice.

3 Iz Rogaske Slatine nam pišejo: Glavna zdraviliška sezona je bila z 20. avgustom končana, vendar se to pri številu gostov še jako malo pozna. Vreme je pač prekrasno, in Slatina v ti dobi, ko se oglase z vseh vinskih goric klopotci in se preljubka pokrajina počasi pogreza v mehko jesensko občutje, dvojno lepa. Ker uživajo javni nastavljenici (uradniki, duhovniki, učitelji, oficirji itd.) od 20. avgusta 50%, a tudi drugi gostje od 1. septembra dalje 25% popusta pri cenah za stanovanje, in takšar ter je ravnanstvo vrh tega pokrbelo, da se primerno znižajo tudi cene po restavracijah, je upati, da se letos obnese tudi pozna, kakor sta se zgodnja in glavna sezona.

3 Mariborsko krščansko soc. delavstvo roma prihodnje nedeljo, 3. sept., na Ptujsko goro.

3 Društvo javnih nameščencev v Celju skliče za soboto, t. j. 2. septembra 1922 ob pol 7. (pol 19.) zvečer v malo dvorano hotela Union protestni shod proti dragini in za takojšnjo regulacijo plač. Vsi na shod! K shodu vabljeni so vsi gospodi narodni poslanci. Celje, 30. avg. 1922. — Društvo javnih nameščencev v Celju.

Rojaki!

Bliza se druga obletnica smrti pokojnega častnega kanonika in profesorja Antona Kržiča, prezaslužnega mladinskega in ljudskega pisatelja, nepozabnega učitelja slovenskih vzgojiteljev in pridigarjev. — Podpisani odbor, ki je sprejel nalogo proslaviti njegov spomin, je poskrbel s pomočjo hvalečnih njegovih gojencev in gojenk ter drugih plemenitih dobrotnikov, da poveličuje njegov grob veličasten spomenik. Povodom postavitve spomenika bo v nedeljo, dne 3. septembra ob 4. uri popoldne na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani slavnost v spomin prezaslužnemu pokojniku. Slovensni priliki primeren govor bo imel preč. g. prof. dr. Anton Medved iz Maribora, pevske točke bo izvajal pevski zbor učiteljev. K tej slavnosti vabimo vse mnogobrojne pokojnikov gojence in gojenke, duhovščino in učitelstvo ter vse zavedno občinstvo v kar največjem številu, da dostojno proslavimo spomin nepozabnega Antona Kržiča, ki si je z besedo in pismom nabral neverjenih zaslug za blagor slovenskega ljudstva.

V Ljubljani, 18. avgusta 1922.

Odbor za Kržičev spomenik.

Ravnatelj Julij Slapšak, predsednik.

II. Ljubljanski veliki semenj od 2.—11. sept. 1922.

Za II. ljubljanski velesemenj vlada, kakor se vama poroča iz urada ljubljanskega velesejma, v vseh krajih države kakor izven nje, veliko zanimanje. Neprestano prihajajo brzojavke, v katerih zahtevajo razprodajalci novih legitimacij. Iz Skoplija poročajo n. pr., da se udeležijo velesejma veliko število posestnikov. Sploh vlada v južnih krajih države veliko zanimanje za ljubljanski semenj, ki je ostal še od lani v dobrem spominu. Belgijski listi posvečajo prireditvi posebno pozornost ter razpravljajo o njej tudi v uvodnikih.

II. Ljubljanski velesemenj je obiskal danes znani prijatelj Jugoslovanov nemški pisatelj in publicist gospod Herman Wendel ter se je zelo laskavo izrazil o prireditvi. Nadalje prihajajo iz južnih krajev naše države, Bosne, Hercegovine in Dalmacije od razprodajalcev velesejmskih legitimacij vsak čas brzojavke, da so vse vstopnice razprodane in da naj jim sejmaki urad nemudoma dopolnijo nove. To kaže, da je zanimanje za Ljubljanski velesemenj širom naše kraljevine zelo veliko ter da bo letos ogromna udeležba.

Oficijelni katalog II. ljubljanskega velesejma izide na dan otvoritve. Ta bo vseboval poleg splošnih podatkov o organizaciji Ljubljane vse, kar je za posestnika II. ljubljanskega velesejma, ki je v mestu tuj, važno. Katalog vsebuje točne sezname razstavljalcev in razstavnih izdelkov ter zgradb in paviljonov na sejmšču. Zbog aovega adresnega materijala trajno dober orientacijski pripomoček za vse naše industrijske, trgovske in obrtniške kroge, nič manj pa tudi za obiskovalce, ki se zanimajo za naše narodno gospodarstvo. Katalogu bo priložen razen tega tudi najnovejši načrt mesta Ljubljane in točen naris vseh sejmških paviljonov in zgradb. Prodajal se bo pri sejmških blagajnah in na razstavišču, razen tega pa tudi pri stanovanjskem odseku Ljubljanskega velesejma v novi palači Ljubljanske kreditne banke, dalje v Tourist-Office na Dunajski cesti in v potovalni pisarni Zidar na Dunajski cesti pri prehodu čez južno železnico.

V soboto dne 2. septembra se odpravi v Ljubljani II. veliki sejem. Prostor za I. ljubljanski velesemenj, ki se je vršil lansko leto, se je pokazal dokaj premajhen, vsled tega se je moralo sejmšče za letošnji prireditev povečati na 40 tisoč kvadratnih metrov. Če je lansko leto obiskalo v 12 dnevih jezenski Ljubljanski velesemenj preko 120.000 kupovalcev in je znašal promet nad 150 milijonov dinarjev, bo ta številka letošnje leto za veliko nadkriljena. Ljubljana ima zaradi svojih ugodnih zvez s tu- in inozemstvom izredno ugodno lego za take prireditve in se je vsled tega nadejati, da bo obisk II. ljubljanskega velesejma z vseh delov kraljevine naravnost ogromen, to tembolj, ker je posestnikom dana možnost, posetiti tudi krasne kraje in divne Alpe širom sveta znane Slovence.

Ljubljana je torej z ozirom na borzni značaj trgovine najbližji, obenem pa najcenejši vir vsakokaj izvršne robe najbolje kakovosti. Vsi razstavniki predmeti se morejo kupiti. Legitimacije za posest II. ljubljanskega velesejma, ki upravičujejo obenem do polovične vožnje po vseh železnicah kraljevine SHS ter za brezplačni vstop v vse sejmške prostore in za posest historične razstave slovenske umetnosti, se dobe za ceno 40 Din pri vseh novčanih zavodih v vseh večjih mestih ali pa proti predplačilu naravnost pri uradu Ljubljanskega velesejma.

Prosveta.

ZGODOVINSKA RAZSTAVA NAŠEGA SLIKARSTVA.

Zgodovinska razstava slovenskega slikarstva bo brezdomno vzbudila vseobčno pozornost. Zahvaliti moramo odbor za velesemenj, da je s svojo vedyudno podporo omogočil »Narodni Galerije« tako zanimivo kulturno delo.

Ko potuješ po slovenski domovini, imaš pač priliko, da si ogledaš tuintam kako sliko domačega umetnika, toda marsikaj se prikriva radovednim očem ker je veliko slik težko dostopnih. Tudi nimaš nikjer prilike, da bi primerjal slike med seboj, če izvajamo morda ljubljanski muzej. V imenovan razstavi pa si lahko ogledaš ves razvoj našega slikarstva zadnjih 400 let, veliko dalje pač ne segajo več razstavljena dela.

Pri najstarejših slikah žal ne moremo dognati slikarjev. Daniti se šele začne v Hrenovi dobi, toda tudi slike iz te dobe so še redko signirane. Slika sv. Uršule, ki je najbrž najstarejša slika na razstavi ima signature G. B. F. 1627., F. bo pomenilo najbrže fecit (napravil), dočim za G. in B. še ni bilo mogoče izslediti imena slikarja, ki bi se tako pisal.

Imena slikarjev moremo navajati šele iz zadnje polovice 17. veka. Na razstavi je zastopan n. pr. Janez Fr. Gladič, ki je umrl 28 let star in čigar smrt pomiluje že Valvazor, dalje Frančišek Karl Remb, Radovljčan, ki je slikal okrog 1674. in se pozneje preselil na Dunaj, kjer je postal vodja Lichtensteinove galerije. Na meji med 17. in 18. stoletjem je deloval v Ljubljani Janez Rainalt, temu pa slede naši najboljši slikarji 18. veka: Valentin Mencinger (Metzinger), ki je živel od 1702 do 1769, Franc Jelovšek (1700—1764), Fortunat Bergant (Wergant) 1720—1769 in Anton Cebej (Zebey, 1720—1776). Mencinger je bil gotovo najmarljivejši in najplodovitejši od vseh: naslikal je nad štiri sto slik, vsaj toliko nam jih je še ohranjenih. Vse občutjejo precejšen kolorističen čut. Na razstavi je ta slikar dobro zastopan in označen. Jelovšek je bil freskant, oljnatih slik poznamo od njega le malo, toda tiste so čudovito lepe. Po mnenju mnogih je najlepša slika na razstavi njegova Sv. Družina, ki je res čudovita religiozna umetnina, da malo takih. Berganta so šele pred kratkim odkrili. To je umetnik-dobrovoljček, vsekakor eden izmed silnih talentov velikega okusa. Cebej je bil Gorican, dober komponist in spreten risar, občinstvu je vedno ugajal. Obadva, Cebej in Bergant sta na razstavi izborna zastopana in dobro karakterizirana.

Vojne ob času Marije Terezije in Jožefa II. so zelo neugodno vplivale na razvoj umetnosti. Zato štejemo tiste čase v Ljubljani le dva bolj znana slikarja: gluhonemega Janeza Potočnika (1752 do 1834), ki si je s svojim slikanjem pošteno služil svoj kruh in Andreja Herreina, ki je bil učitelj risanja na ljubljanski normalki, sploh dober risar, ki je živel 1739—1817.

Potem je začelo slikarstvo v Kranju. Tam je vzgojil slikar Marko Lajer tri sinove, od katerih je najbolj znan Leopold (1751—1828) čigar plodovitosti se moramo naravnost čuditi, pa tudi njegovi spretnosti in urnosti. Kaj bi bil ta umetnik dosegel v ugodnejših razmerah! Imel je celo vrsto učencev in posnemalcev, tako Josipa Egarterja, Gorienika, Bizjaka (Wissiak), Goetzla ter Antona Hayneja. V Ljubljani so sredi 19. veka marljivo delali znani Matej Langus, čigar portreti spadajo v dobo biedermeierja in ki so na razstavi vidni v večji množini, dalje vitez Kurz pl. Goldenstein, Peter Kühn in drugi. Langus in Goldenstein sta bila tudi dobra freskanta. Malo časa sta živel v Ljubljani slikarja Czetinovič in Miskovič. Kot pokrajinarja sta tedaj slovela Anton Karinger in Korožec Marka Pernhart. Velik vpliv pa je imel na poznejše generacije slikar Janez Wolf (1829 do 1884), pri katerem so se učili bratje Subić, Simon

Ogrin, Ludvik Grile in Miroslav Tomc, ti pa so dobili za naslednike naše moderne, katerim je dal streho Narodna Galerija v Kresiji, kjer so izvršno označeni.

Zgodovinska razstava je prva prireditev te vrste med Slovenci. Gotovo noben naš inteligent ne bo zamudil prilike, da si ogleda početke naše umetnosti. Razstava ima ogromen kulturn pomen. Šele sedaj bo mogoče postaviti temelje naši umetnostnozgodovinski znanosti, ko je zbran materijal. Razstava se odpravi ob začetku velesejma in bo trajala do 12. septembra, torej le kratek čas. Zato pohitimo!

* * *

pr Slavnostna predstava v Narodnem gledališču povodom otvoritve II. ljubljanskega velesejma jutri v soboto 2. septembra se začne že ob pol 8. uri zvečer in ne, kakor je bilo prvotno javljeno, ob 8. uri zvečer. Predprodaja vstopnic za slavnostno predstavo se vrši na razstavišču v posebnem paviljonu, ki ga je postavila v to svrhu uprava Narodnega gledališča.

Gosnadarstvo.

Številke.

Ljubljana, dne 31. avgusta 1922.

Na današnji curlški predborzi je padla naš akrona od 1.425 na 1.35. In na sklepni borzi se je ta kurz vzdržal. Torej to ni bilo mimogrede, ampak kje jasno, da gre tendenca naši kroni trajno in čvrsto navzdol.

Le pogledimo samo par številke. Dne 1. septembra lansko leto je notirala naša krona v Curihu 3.25 (danes 1.35). V Zagrebu je notirala deviza Curih 1. septembra 1921 — krog 30 kron, danes 70 in čez, deviza London lani 1. septembra 680, danes 1700, lire lani 7.90, danes 17.00, Praga lani 1. septembra 2.16, letos od 12 do 14.00, dolarji lani 1. septembra 179, danes 370. Naša krona je v enem letu padla za več kot 100%, lire so v Zagrebu za več kot 100% dražje, isto dolarji, švicarski franki, in še več angleški funti.

A še nekaj. Deviza Dunaj je notirala lani 1. septembra v Curihu 0.71 (torej niti za 100% manj, kot naša krona danes). In vendar smo s posmehom zrl na skrahirano Avstrijo, ki je izgubila ves kredit in vsak predpogoj na eksistenco.

Kakor vsa znamenja kažejo, gremo mi za Avstrijo jasno in dosledno isto pot navzdol. Avstrija ni dobila nobenega stotilijonskega dolarskega posojila, mi smo ga pa dobili. Kljub temu pa naša krona pada.

Gospodje demokrati in podobni državotvorni elementi! Zakaj naša valuta pada? Ali so temu krivi morda klerikalei, ali vsa Vaša nesposobnost, neorientiranost in slepomišljenje. Ali ne veste, da tirate državo v pogubo? Vam je več balkanizacija našega naroda, kot korist celokupne države. — Ali več za fraze in strankarstvo, kot za narod in državo. Težak odgovor boste dajali. Škoda, da bo ljudstvo pri temu trpelo.

In gosp. Kumanudi? Ali so temu padcu tudi krive ljubljanske in zagrebške banke ter svobodna trgovina z valutami in devizami? Ali ne veste, da je bila srbska uprava pred vojno slabša kot ruska?

Ako bi bila pri teh razmerah, pri tem pogubljenju države, ljudstva in državnega premoženja, naša stranka na krmilu, kdaj bi jo že križali. Danes pa se zdi, da nima ljudstvo več hrbtnice, da bi povedalo jasno besedo uničevalcem države in narodnega jedinstva.

Številke ne besedičijo, ampak v njih se zrcali strašna in bridka resnica.

* * *

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi so bile cene žitu sledeče: pšenica 17.75 K, ječmen 15.40 K, oves 13.20 K, koruza 15.40 K, pšenična moka (št. 0) 25.60. — Tendence čvrsta.

g Žitni trg v Ameriki. Dne 29. t. m. so notirali v Ameriki žitu sledeči kurzi: V New Yorku pšenica 119—123.50, v Chicagu koruza 59.37, v New Yorku pšenična moka 5.25—6, v Chicagu oves 32, rž 67.75. — Cene padajo.

g Carinski dohodki sovjetske Rusije so znašali v prvem polletju 1922 2.072 milijonov 500.000 novih rubljev.

g Padanje cen prešičem in masti. Odkar je povišana izvozna carina na debele prešiče, so padle cene v Slavoniji za 20 K pri kilogramu žive teže, to je od 90 na 70 kron. Sorazmerno so padle tudi cene masti.

g Italija in jugoslovenska imovina. Italijanski Uradni list je priobčil naredbo, na podlagi katere se dovoljuje jugoslovenskim državljanom prodaja njihove imovine v krajih, ki so po Italiji anektirani, edino le tedaj, če se kupnina depozira pri sodišču. Kaj bodo sodišča s kupnino napravila, o tem naredba ne govori. Gotovo bo velik del vsote požrla italijanska davkarinja.

g Produkcija sladkorja v Nemčiji. V prvih desetih mesecih l. 1922 je producirala Nemčija na podlagi uradnih podatkov za 25.6 milijonov meterskih stotov sladkorja. V istem času prošlega letaja bila

produkcija za 11.5 milj. meterskih stotov manjša.

g Imeljsko poročilo. Iz Straasbourga nam poročajo: Z obiranjem hmelja se je pričelo minoli teden. Pridelke je po veliki večini prvovrstne. Ceni se na 60 do 70 tisoč starih centov (proti 30 tisoč lanskega leta). Tudi poročila iz notranjosti Francije (Dijon-Bourgoigne) so enako ugodna. Ceni še ni nikakih določnih. Trgovci ponujajo 200 frankov za 50 kg, do sklepov po teh cenah pa še ni prišlo. Kadi dobrih letin na Češkem, v Nemčiji in tudi drugod in radi slabega iztoča piva, razpoloženje producentov ni posebno optimistično; tolažijo se s tem, da bodo kvantitativno oškodovani, kar jim bo morda pri ceni izpadlo.

g Panika v dunajskih finančnih krogih. V dunajskih imančnih krogih vlada zadnje dni prava panika. Občinstvo naravnost oblega banke in jemlje z njih dragocenosti, zlato, dragulje in vrednostne papirje in jih skriva doma, ker krozi jo vest, da misli vlada vse te dragocenosti konfiscirati. Baje pripravila vlada ostre odredbe in namerava predvsem avstrijske vrednostne papirje konfiscirati. Kakšen vpliv imajo te vesti, je razvidno iz poročila Giro in Kassensvereina, da se sme pri tem zavodu predložiti v izplačilo na dan samo 1000 čekov. Ravnotako se večje število efektov ne sme izročiti. Kljub dnevnemu biljanskemu prometu vlada na Dunaju veliko pomanjkanje gotovine. Večje vsote v gotovini sploh ni mogoče dvigniti.

g Cene kruha v Avstriji. Od ponedeljka dalje stane na Dunaju hleb kruha od 1260 gramov 5690 n. a. kron.

g Dvesto odstotno povišanje uradniških plač. S 1. septembrom bodo povišane državnim uradnikom plače za 200%, seveda ne pri nas, ampak v poljski republiki.

* * *

ZBIRNI PROMET — POŠTNI PAKETI IZ INOZEMSTVA.

Z ozirom na to, da se poštni paketi dneвно kopičijo pri poštnih carinskih ekspoziturah in da isti ležijo cele mesece neocarinjeni, je kralj. dvor. špedicija »ORIENT« d. d. v Mariboru vpeljala stalni zbirni promet ter organizirala zbiranje poštnih paketov v inozemstvu potom svojih zvez in sicer: Na Dunaju IV. Favoritenplatz 3 — potom »August Dworschak, med. sped.«; v Pragi I. Rybna ulica 18 — potom »Cechoslavia«, d. d. med. sped.; v Berlinu N. 5 — potom »Allgemeine Transportgesellschaft m. b. H.«; v Trstu Via S. Lazzaro 14 — potom »Fratelli Condrande« med. sped. —

Zbirni vagoni opremljajo se brez vsake zaskanitve.

Potrebno je, da si vsak trgovec pravočasno preskrbi spricevalo o izvozu blaga, račune, potrjene od pristojne trgovske zbornice in odobrenje za nabavo devize.

Vse te listine je vposlati potem na naslov »ORIENT« d. d. v Mariboru, katere preskrbi, da se paketi avtomatično potom glavne carinarnice ocarinijo in se po izvršeni manipulaciji potom pošte odpremiijo naslovniku.

Vsa tozadevna pojasnila se dajejo od družbe trgovcem brezplačno

* * *

Borza.

Zürich, 31. avgusta. (Izv.) Devize: Pešta 27.5, Berlin 30.5, Italija 22.85, London 23.45, New York (čeki) 528, Pariz 40.15, Praga 17.30, Dunaj 0.0075, Sofija 3.00, Zagreb 1.35, Varšava 0.06, Holandska 204.75.

Zagreb, 31. avgusta. (Izv.) Pešta 20.40, Berlin 27.40—29, Italija 15.20—17.20, London 1690, New York 374, Pariz 27.20—28.80, Praga 12.90, Dunaj 0.50—0.54, Curih 66—70. — Dolar 372.

Berlin, 31. avgusta. (Izvirno.) Devize. Dunaj 2.055, Budimpešta 76.90, Milan 7440.65, Praga 5767.75, Pariz 13.183.50, London 7840.15, New York 1722.84, Curih 32.858.85.

Praga, 31. avgusta. (Izv.) Dunaj 0.0375, Berlin 1.675, Rim 129.25, avstrijske krone 0.0375, italijanske lire 128.25, Pariz 227.25, London 182.75, New York 29.925, Curih 563.50.

Ljubljanske novice.

Ij Minister za trgovino in industrijo Osman Vilović, ki se udeleži jutri v soboto otvoritve ljubljanskega velesejma, dospe danes ob pol 3. popoldne iz Belgrada v Ljubljano. Na kolodvoru ga sprejme zastopništvo glavnega odbora velesejma ter se mu ob tej priliki pokloni tudi podrejeno državno uradništvo. Njegov kabinetni šef dr. Milan Lazarevič, ki biva že od četrtka v Ljubljani, si je že ogledal zgradbe na sejmšču v spremstvu dvornega svetnika dr. Marna, o katerih se je zelo pohvalno izrazil. Nadalje je došel v Ljubljano iz ministrstva za trgovino in industrijo šef oddelka za tujski promet dr. Ciril Žižek.

Ij Člani društva drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo, bivajoči v Ljubljani, se opozarjajo na družabni večer, ki se vrši 2. septembra t. l. ob 20. uri v gostilni pri Mraku na Rimski cesti.

Ij Ljubljansko okrajno glavarstvo ima uradnika, kateremu je poverjena izdaja potnih listov. Meseca avgusta t. l. nas je več prošlo za potne liste v Ameriko, med temi tudi taki, ki smo bili že v Ameriki. Ta uradnik dela strankam kolikor mogoče ovire, da imajo nepotrebne stroške in pota. Vrhutega pa še postopa s strankami, kakor bi imel pred seboj same hlapce. Ali spada tak uradnik sploh v državni urad in je-li on okrajni glavar? Kolikor vemo, ima okrajno glavarstvo 2 okrajna glavarja in 1 dvornega svetnika in ta človek sme delati kakor se njemu zljubi. Mi smo davkoplačevalci in si tako postopanje v prihodnje odločno prepovemo.

Amerikanec.

Ij Napad na dekle. Pred dnevi je šla neka gospodična v spremstvu svojega brata iz Vodmata mimo zasilne bolnišnice v Šiško domov. Nepričakovano sta skočila dva moška izpod kozolca in pričela kričati: »Krompir sta kradla! Počakajta! Seveda sta oba bežala, toda neznanca sta kričala: »Z nožem ga daj! Dohitela sta ju, sprem-

ljevalec je zbežal, dekle sta pa nasilneža onečastila in ranila. Kdo sta bila, se ne ve.

Društvo delovodij in inš. uradnikov ima v soboto 2. sept. ob 7. uri zvečer zborovanje v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. Vsi člani so vabljeni, da se zborovanja gotovo udeležijo. Sprejemajo se tudi novi člani ter naj vsak zaveden delovodja pristopi k naši organizaciji.

(K)

Ij Rokodelski dom. Danes zvečer ob 8. uri ima pevski zbor katoliškega društva rokodelskih pomočnikov vajo, katere naj se vsi gg. pevci zanesljivo udeležijo, ker je to zadnja vaja za nastop pri jubilejni slavnosti in katoliškem shodu na Vrhniki v nedeljo, 3. septembra. Oglase naj se danes zvečer v društvu tudi drugi člani, ki žele iti na Vrhniko.

Ij Nova odkritja na historični razstavi slov. slikarstva v Ljubljani na podlagi zbranega umet. materiala daleč presegajo pričakovanje. V zadnjih dneh so strokovnjaki po metodi kritike sloga odkrili nove Mencingerje in zlasti Bergante, ki se je pokazal kot velik portretist intenzivne duševnosti kot doslej ni bil znan. Jagne se obrisi tipov tudi drugih starih slovenskih mojstrov iz serij številnih odličnih novih del, ki so dospela v zadnjih štirinajstih dneh, med njimi zlasti mnogo slik slovenskega Rubensa, Val. Mencingerja. Pripravljen je tudi katalog moderne zbirke »Narodne galerije« s 27 listi prvovrstnih reprodukcij, ki jih je izvršila dunajska tiskarna Gaffe. Katalog stane 30 Din tag se naroča na naslov: Narodna galerija v Ljubljani.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Marn, obč. uboga, 76 let. — Marija Oblak, čevljarjeva vdova, 76 let. — Fran Mlakar, sin tov. delavke, 5 mesecev. — Stanko Breščak, kurjačev sin, 10 mesecev. — Olga Magerl, invalidova hči, 4 dni. — Ivana Gradišar, užitkarica, 73 let. — Milan Jelen, rejenc, 5 mesecev. — Marija Prešeren, zasebnica, 80 let. — Josip Razinger, sedlarski mojster, 40 let. — Lovro Pohutnik, zidarski delavec, 54 let. — Marijeta Zbijek, zasebnica, 69 let. — Janez Jamnik, obč. ubožec, 66 let. — Anton Virant, sirota, 2 leti in pol. — Ana Jager, mestna uboga, 79 let. — Marija Markovič, mestna uboga, 72 let. — Adolf Budič, zasebni uradnik, 21 let. — Ivan Leinfellner, pečarski pomočnik, 51 let.

— Blaž Bračko, čevljar, 57 let. — Izabela Müller, zasebnica, 80 let. — Ema Žerjav, mestna učiteljica, 47 let.

Ij Angleško konjsko opremo ukradel je dne 12. aprila 1922 Josipu Mohorju v Sp. Šiški delavec Josip Gašperlin. Deželno sodišče je prisodilo Gašperlinu 4 mesece težke ječe.

Ij Tat iz navade Jožef Kavran z Dunaja je presedel radi tatvine že 4 leta v težki ječi, dasi je šele 22 let star. Dne 6. julija je okradel Srečkota Pueta in Štefana Zrinskega in ju oškodoval za 5833 kron. Deželno sodišče mu je za to prisodilo 7 mesecev težke ječe.

Cerkveni vestnik.

c Pastoralna konferenca za radovljiško dekanijo bo v sredo 4. oktobra ob 11. uri dopoldne.

Orlovski vestnik.

Vse orliške krožke opozarjamo ponovno na tehnični tečaj, ki se vrši od 4. do 7. septembra v Ljubljani. Pričetek tečaja bo v ponedeljek, 4. septembra ob 9. uri dopoldne v Ljudskem domu. Vadle se bodo nove vaje za članice in gojenke za leto 1922/23. Udeležba vseh načelnic ozir. njih namestnic je obvezna. Iz krajev, kjer se nameravajo ustanoviti novi krožki, naj pride k tečaju zastopnica, kjer bo dobila tudi druga potrebna navodila. — Predsedstvo orliške podzveze.

Ljubljana—Sv. Jakob. Redna telovadba za članstvo se prične danes točno ob osmi uri in konča ob deseti uri zvečer. Telovadni večeri se vršijo vsako sredo in petek. Novi člani dobrodošli! — Načelnik.

Udeležniki na II. gorenjskem orlovskem taboru opozarjamo, da za polovično vožnjo veljajo samo izkaznice, izdane od Orlovske podzveze v Ljubljani posebej za ta tabor. Imeti morajo žig Orlovske podzveze v Ljubljani in podpis predsednika dr. Basaja.

Fotografije (v obliki razglednic) brnskih tekmovalcev, ko se vračajo iz Brna v Ljubljano, prodaja v omejeni množini Društvena nabavna zadruga — 8 razglednic stane 60 K.

Udeležba za orlovski tabor na Bledu je obvezna za vse gorenjske odseke in krožke in za naraščaj jeseniškega, radovljiškega, trziškega in kranjskega okrožja. Pa tudi ostali odseki, stajerski kot dolenjski, pridite na Bled v kar največjem številu! Dolžnost vsakega telovadca je, da nastopi pri prostih vajah, isto velja za Orlice. Telovadni prostor je lep in zelo obsežen. — Za telovadce in telovadke obstoja ugodnost, da bo vožnja po jezeru na otok zanje po polovični ceni. — Pred nastopom bo prijava udeležbe okrožij ozir. odsekov po načelnikih in pregled vseh telovadcev po hr. zveznem načelniku. — Telovadci, prinesite seboj predpisane in čiste telovadne obleke! — Isto velja za kroje članov, članic in araiščaja. — Rogovi. Vsi bratje trobentači, vzemite gotovo seboj vsak svoj rog, da bo števil trobentaških zborov v sprevedu kar največje! — Bratje, ki se udeležite plavalne tekme, se prijavite že na kolodvoru v Lescali

Socialni vestnik.

s Izzeljevanje na Westfalsko. Zadnji čas se izseljuje mnogo jugoslovanskih državljanov zlasti iz Slovenije in Hrvaške na Westfalsko, kjer iščejo dela v rudnikih ruhrskega področja. Ker si večina teh delavcev ne preskrbi potrebnih listin (o državljanstvu i. dr.), so izpostavljeni vsem mogočim neugodnostim in šikanam od strani nemških oblasti. Pokrajinska uprava za Slovenijo je dooznala, da so na delu nekateri brezvestni agenti, ki dajejo našim delavcem krive informacije o razmerah v Nemčiji ter jih skušajo tjakaj zvabiti z namenom, da pridobijo za zapodnonemške rudnike cene delavske moči. Delavstvo se pred temi elementi najresneje svari. Po prejetih obvestilih je stanje naših delavcev na Westfalskem dovolj kritično, tar se slabša od dne do dne, tako da zapuščajo trumoma naši rudarji deželo in si iščejo dela v sosednjih državah ali pa se vračajo v domovino. Kdor bi pa kljub temu hotel iti na delo v rudnike ruhrskega področja, se opozarja, naj ne gre na pot brez zadostnih denarnih sredstev in brez pravičnega potnega lista, ki ga izdajo pristojne jugoslovanske oblasti in ki mora biti opremljen z vizumom nemškega zastopnika v naši kraljevini ter brez drugih potrebnih listin, kakor domovnice, krstnega lista itd.

Dijaški vestnik.

d Clane »Dij. Orlo Ljubljana« vabim k izrednemu sestanku, ki bo v petek 1. sept. ob 6. uri zvečer v društvenem lokalu »Razora« (Ljudski

dom). Porazgovorili se bomo o udeležbi na orlovskem taboru na Bledu, kjer bo tudi manifestacijsko zborovanje jug. kat. dijaštva. ajno in važno! Bog živi! — B. M. R., t. č. podpredsednik.

d Dijaško zborovanje na Bledu. Opozorjam vse člane in članice gorenjskih podružnic SDZ na zborovanje ob priliki orlovskega tabora dne 3. septembra ob pol 12. v društveni dvorani na Bledu. Referati: Orlom pozdrav. Naša statistika in naša organizacija. — Prosim vse člane in članice, da se gotovo udeležijo zborovanja. — Č. L.

Turistika in sport.

Gersthofer Sportvereinigung: Ilirija 2. in 3. sept. — Ilirija je pridobila za svoje otvoritvene nogometne tekme Gersthofer S. V., odlično dunajsko moštvo, ki je doseglo izvrstne rezultate proti najmočnejšim klubom Dunaja. Gersthofer igra proti Iliriji v soboto in nedeljo, začetek tekem ob 5. uri. Ilirija nastopi proti dunajskim gostom z znatno ojačenim moštvom. Tekmi Ilirije z Gersthoferom je smatrati za glavno preizkušnjo pred reprezentančno tekmo Zagreb — Ljubljana.

GOSPODINJE

ali zahtevate pri trgovcu, kjer kupujete, testenine

PEKATETE?

So najodličnejši in najboljši izdelek te vrste in zato zahtevajte jih povsod.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. v.š.

Čas opazovanja	Barometar v mm	Termometer v C	Barometar v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
30. 8. 21 h	735.2	21.4	1.5	dež jvzh.	
31. 8. 7 h	735.4	18	1.6	megla z.	1.6
31. 8. 14 h	735	23	2.9	jasno z.	

Vrvi - vrvarske izdelke sploh - motvoz, platno, lan in konopljo priporoča

ANTON ŠINKOVEC * KRANJ-GROSUPLJE

razstavlja v paviljonu L 514.

Ženitna ponudba.

Mož samec nad 30 let, trznega in poštenega značaja, tesar in mizar z nad 40.000 K premoženja, z lepim vlogradnim posestvom v ljutomerskem okraju, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali mlado vdovo, ki bi imela posestvo, trgovino ali gostilno v svoji hiši. Resne ponudbe, če mogoče s sliko na upravo »Slovenca« pod šifro »Sreča 3528«.

Proda se jako dobra

!! LOVSKA PSICA !!

srednje velikosti. Kje, pove iz prijaznosti uprava SLOVENCA pod števil. 3542.

Trgovski pomočnik

ŽELEZNINAR

in 1 vajenec se takoj sprejmeta pri Erjavec & Turk, Ljubljana.

Inserirajte v 'Slovenec'!

Lesna družba v Ljubljani

išče praktikanta

kateri je dovršil 2 razr. trg. šolo in razume italijanski jezik, za takojšnji nastop. — Lastnoročno pisane olerle s prepisi izpričeval je podati na upravo tega lista pod: »Vesten uradnik 3505«.

Parcela.

Proda se parcela, ki meri 4500 m² v Zgornji Šiški števil. 107. 3549

Poravnajte naročnino!

Globoko potrtega srca javljam, da je bilo večnemu Bogu ljubo vzeti k Sebi mojo iskreno ljubljeno soprogo, gospo

Shirley A. W. Gassner roj. Power

Dne 30. avgusta 1922. ob 9. uri zvečer je v starosti 35 let po dolgi, mukapolni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

TRŽIČ, dne 31. avgusta 1922.

V svojem imenu in v imenu vseh podpisanih in drugih sorodnikov

Andrew Gassner,
soprog.

Harry Power, Neslie Power,
brata.

Leo Gassner,
svak.

André in Anna Gassner,
tast in tašča.

Pofrti sporočamo vsem znancem, da je naš ljubi oče, stari oče in tast, svak in stric, gospod

Hinko Strauss

sočni uradnik v pok.

dne 31. avgusta t. l. v 82. letu starosti mirno preminul.
Pogreb bo v soboto, dne 2. septembra ob 4. uri iz hiše
žalosti, Rimska cesta št. 9, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 31. avgusta 1922.

ŽALUJOČI OSTALI.

Iščem lokal

v mestu ali na deželi, opremljen ali prazen, za takoj ali tudi pozneje. Pre-
vzamem tudi manjšo zalogo. Ponudbe
pod šifro »Zagorje 3517« na upravo lista.

Samostojna gospa išče meblvano ali

nemeblovano
letno stanovanje.
Ponudbe prosi pod »Damska krojačica«
na upravnništvo »SLOVENC«.

Prvovrstno seno

prešano v balah, v vagonih okoli
5000 kg dobavlja FRAN POGAČ-
NIK, Ljubljana, Dunajska c. 36.

CENJENIM RAZSTAVLJALCEM

LJUBLJANSKEGA VELESEJMA

sporočam, da sprejemam vsakovrstne

cvetlične dekoracije
paviljonov.

Dekoratívne rastline bodo na razpolago

pri glavn. vhodu razstavišča. Se priporoča

Anton Ferant,

umetni in trgovski vrtnar, Ljubljana,

Ambrožev trg 3.

Na paviljon F šte. 152

se opozarja slavno občinstvo. Razstav-

ljeni so razni novi modeli, otroški vo-

zički, dvokolesa, motorji, šivalni stroji,

vsakovrstni deli in pneumatika. Cene

nizke. Ce- »Tribuna« tovarna za

niki franko. »Tribuna« dvokolesa

in otroške vozičke, Ljubljana, Karlovska

cesta šte. 4, Zvonarska ulica šte. 1.

Oglašujte za II. ljubljanski
veliki semenj v »Slovencu«.

Najzanimivejše

ljublanskega velesejma bode brez dvoma

oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, naj-

lepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna tordka

Singer - šivalni stroji
Bourne & Co.

v svojih paviljonih. Na ogled najmodernejše šivalne stroje bo

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar,

To ni življensko vprašanje samo tvornic, marveč velja dandanes

prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot vse

senzacionalne kino-predstave!

Pozor!

Kdor ne obišče na II. Ljub-
ljanskem velesejmu
v paviljonu K št. 487
tvrdke

FRANC LUBAS & SIN

izdelovatelj harmonik

ne bo videl, kako izgleda
lepa, precizna in dobro de-
lujoča harmonika.

Franz Lubas & sin,
Klagenfurt.

10 vagonov (približno po 45 centov)
zdravega, suhega, v bale prelanega
sena!

franko vsaka postaja Slovenije, 1000 K
za 100 kg,

proda PUKL & VERCE,

trgovina z deželnimi pridelki, Šoštanj.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Objava 4 Din.)

FOTOGRAFSKI ATELJE:

Grabice Franjo Miklašičeva cesta št. 6.

»ILIRIJA« LESNA TRGOVSKA IN

INDUSTRIJALNA DRUŽBA

Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8.

KLEPARJI:

Remžar & Smerkol, Florjanska ul. 18.

Produktivna zadruga kleparjev, inštala-

torjev, kotlarjev in krovec v Ljubljani,

Kolodvorska ulica šte. 28.

Korn T., Poljanska cesta šte. 8.

MEHANIČNA DELAVNICA

za popravo gramofonov in drugih godb.

strojev A. Rasberger, Sodna ulica 5

(veža, desno), Ljubljana.

MEHANIČNA DELAVNICA za pis. stroje:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

KLOBUKE in TELOV. POTREBŠČINE:

Kunovar Ivan, Stari trg šte. 10.

PISALNI STROJI IN POTREBŠČINE:

Bar Fran, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

PARNA PEKARNA:

Jean Schreya nasl. Jakob Kavčič, Gra-

dišče šte. 5.

PLESKARJI, SOBO- IN CRKOSLIHARJI:

Produktivna zadruga, rog nabr. 1 a 2,

Ljubljana, Gosposka ulica št. 4.

SOBNO SLIKARSTVO:

Zuran Martin, Mestni trg šte. 12.

SPEDIJSKA PODJETJA:

»Orient« d. d., Sodna ulica 8, Tel. 468.

Ranzinger R., Cesta na juž. teleznico 7—8.

STAVBENO PODJETJE:

Vilentin Ivan, Ljubljana, Vodmatiči trg 7.

STAVB. IN GALANT. KLEPARSTVO:

Perene & Fuchs, Ljubljana, Mirje št. 2.

TRGOVINA Z ŽELEZNINO:

Sušnik A., Zaloška ceta 21, Ljubljana.

TRGOV. Z DEŽNIMI IN SOLNČNIKI:

Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM

Erjavec & Turk pri »lati lopatic, Valva,

zorjev trg šte. 7.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA:

Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10.

(Ceno in točno.)

ZALOGA POHISTVA:

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

CIRKVENICA Hotel Therapia

Casino (Cercle Prive)

z vsemi atrakcijami
francoske RIVIERE
otvorjeno dnevno.

Bučina pojasnila daje Uprava Cercle des Etrangers — Cirkvenica.

Jadranska banka - Beograd.

Dejniška glavica: Din 50,000.000.—. Rezerva: Din 30,000.000.—.

Podružnice:

Bled, Cavin, Celje, Dabrounik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Kor-
čula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sa-
rajevo, Split, Sibenik, Tržič, Zagreb.

— Amerikanski oddelek. —

Naslov za brzojave: Jadranska.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opštija, Wien, Zadar.

FRANK SANSER STATE BANK: Cortland Street 82, New York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

„SVETLA“ D. D.

za žarnice in elektrotehniko

Centrala: Ljubljana, Mestni trg št. 25, Telefon št. 450.

Podružnice: Zagreb, Frankopanska 2, Telefon št. 802.

Maribor, Gosposka ulica št. 20.

Žarnice

Električni stroji

Svetlobna oprema

Instalacijski materijal

Zastopstvo

različnih

svetovnih

firm.

Kabel

Števci

Materijal za slabi tok

Kurilni in kuhalni aparati

Materijal za proste napeljave

Solidna in hitra postrežba. Brezhibni
materijal odgovarjajoč tehničnim
predpisom.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Slov.). Brzojavke: Zadruga Kropa. - Telefon interurban: Podnart 2.

Paviljon G 263.

Paviljon G 263.

Zebli za železnice, Zebli za ladje, črni ali pocinkani, Zebli za zgradbe, Zebli za čevlje, Spojke za odre in prage, Spojke za ladje in splave, Železne
brane, Zobje za brane, Kluje za podobe, zid itd., Vijaki z maticami, Zakovice za tenderje, kotle in mostove, Vijačni čepi, Verige.